Тыднёвік Магілёўскі

№ 10 (51) 11 сакавіка 1999 г. Кошт свабодны

Прэзыдэнцкія выбары больш за ўсіх цікавяць міліцыю

Выбарчая кампанія з усіх дзяржаўных структураў найбольшую ўвагу да сябе прыцягнула з боку міліцыі. Зразумела, што нашыя ахоўнікі парадку не па сваёй волі вымушаныя адсочваць ход і актывізацыю кампаніі, якая на дзіва аказалася не віртуальнай, а рэальна жывой. Аднак пакуль узважваюць сваё дачыненьне да яе міжнародная супольнасьць, АБСЭ, сродкі інфармацыі, беларуская грамадзкасьць – міліцыя дзейнічае. Сваімі мэтадамі, сваімі сродкамі.

Як вядома, у Менску затрыманыя і пакараныя рознымі прысудамі (ад папярэджаньняў да закратавых суткаў) усе сябры Цэнтарвыбаркама. Ёсьць першыя ахвяры міліцэйскай увагі ў нас. Лік затрыманых «выбарчых» магілёўцаў, з розных фармальных нагодаў, пашыраецца штодня. Не сталіся выключэньнем мінулыя выходныя. Апошнім у сьпісе затрыманых міліцыяй стаўся актывіст Фронту, прыватны прадпрымальнік Віктар Абрамовіч. А распачаў гэты арэстанцкі сьпіс нашых земляком Сяргей Абадоўскі, які быў затрыманы ў Менску. У Магілёве не абмінулі сустрэчы зь міліцыяй Анатоль Фёдараў, Андрусь Дзьвігун, Алесь Палтарацкі, Валадар Цурпанаў. Валадар толькі пад сьвята 8 сакавіка выйшаў са сваіх нечаканых «суткаў», а ўжо раніцай у аўторак перадаў рэдакцыі свае чарговыя закратныя нататкі. Ніжэй мы падаем іх.

На думку міліцыі абаронца — гэта і ёсьць сапраўдны парушальнік

Ці варты ўвагі чытачоў нейкі дробны выпадак з жыцьця простага грамадзяніна? Мяркую, што варты, бо гэткае здарэньне ня ёсьць звычайнай справай для любога з нас.

Шмат для каго ня ёсьць сакрэтам, што апошнімі «гарачымі» днямі я застаўся ці не адзіным дзейсным праваабаронцам у Магілёве. У чацьвер мяне выклікалі па чарговаму (што, на жаль, сталася зазвычай) парушэньню правоў. Гэтым разам справа тычылася маладых людзей, якія зьбіралі подпісы за аднаго з кандыдатаў у прэзыдэнты Рэспублікі Беларусь, выбары якога прызначыў Вярхоўны Савет на 16 траўня 1999 года.

Андрусь Дзьвігун і Алесь Палтарацкі пасьпелі абысьці кватэры некалькіх пад'ездаў, калі іх хтось зь пільных жыхароў «здаў». Яны выйшлі на вуліцу, дзе іх чакаў нарад міліцыі на чале з прапаршчыкам. Кароткая размова, канфіскацыя падпісных лістоў і пашпарту ў аднаго зь іх, і хлопцы мусілі займаць месцы ў «варанку», які адвёз іх у райаддзел. Там маёр Чумакоў пасьля кароткае гутаркі прапанаваў прыйсьці ім наступным днём а дзевятай гадзіне, а каб візыта сапраўды адбылася, пакінуў сабе пашпарт Андруся Дзьвігуна.

Мы дамовіліся з хлопцамі сустрэцца назаўтра: я меўся быць іхным прадстаўніком, бо такое права павodле Канстытуцыі мае кожны.

Алеся, як непаўнагадовага, забраў на гутарку інспэктар па адпаведных справах, што, прынамсі, было таксама парушэньнем. Ён мусіў праводзіць гутарку зь ім у прысутнасьці бацькоў.

Мы з Андрусём засталіся ў кабінэце маёра Чумакова. Аднак зусім іншае думкі наконт правоў быў маёр Чумакоў. Ён запатрабаваў ад мяне пакінуць кабінэт. На што я адказаў, што зраблю гэта толькі ў выпадку прымяненьня гвалту: калі мяне напрост вынесуць ці вывалакуць. На дапамогу быў пакліканы капітан Ткачэнка і яны ўдвох пачалі пераконваць мяне й Андруся ў сваёй рацыі. Пасьля дыскусіі цягам некалькіх хвілінаў мы перайшлі ў дзяжурную частку Цэнтральнага РАУСа, дзе маёр пачуваў сябе, мабыць, больш упэўнена. Як і ў кабінэце маёра, так і ў дзяжурнай частцы я неаднаразова папярэджваў маёра пра процiпраўнасьць ягоных дзеяньняў і патрабаваньняў. Аднак гэта ня мела посьпеху. У адказ гучалі альбо абразы, альбо патрабаваньне прадставіць пасьведчаньне адваката. Спрэчка аб праве мець прадстаўніка працягвалася, аднак, ня доўга. Нарэшце трываньне ў маёра скончылася й ён пачаў нэрвова выхопліваць з маіх кішэняў усё, што там было й кідаць гэта на стол.

Стала ясна, што мяне зараз пасадзяць у «тэлевізар». Так і здарылася. Пакуль я знаходзіўся ў ізаляцыі, капітан Ткачэнка ўзяў у Андруся тлумачэньне па факце збору подпісаў. Прынамсі, іх ён не падпісаў. Потым мяне выпусьцілі з клеткі і мы сядзелі з Андрусём, пакуль дзяжурны ня склаў на нас па пратаколу. Андрусь абвінавачваўся ў парушэньні Закону аб выбарах, а я ў непадпарадкаваньні патрабаваньням міліцыі і аказаньні супраціву. Дзяжурны сьпяшаўся, бо суд працаваў толькі да 13-й гадзіны.

Працяг на 3 стар.

Вынікі конкурсу «Блізкая гісторыя»

Завяршыўся рэспубліканскі конкурс сачыненьняў школьнікаў «Блізкая гісторыя. Паўсядзённае жыцьцё ў Беларусі: 1945-1965». На конкурс, праведзены Архівам найноўшай гісторыі пры ўдзеле Таварыства беларускай мовы, было пададзена звыш сотні працаў, у тым ліку 17 – ад школьнікаў Магілёўшчыны. Журы, якое складалася зь вядомых гісторыкаў, пісьменьнікаў і грамадзкіх дзеячоў Ул. Арлова, В.Скалабана, А.Трусава, М.Чарняўскага ды іншых, вызначыла 32 лепшыя працы (4 першыя месцы, 9 другіх і 19 трэціх). Сярод пераможцаў 6 прадстаўнікоў Магілёўшчыны. Другую ўзнагароду атрымалі А.Кавалёў (тэхналягічны ліцэй) за сачыненьне «Як мой дзед жаніўся», С.Булавацкі (школа № 28 г.Бабруйска) за сачыненьне «Як вярталі прадзеда» і Ю.Захаранка (ліцэй унівэрсітэта) за працу «Рэалізацыя права свабоды сумленьня на Беларусі». Трэцім прызам узнагароджаныя В.Таборка (школа № 31 г.Магілёва) за працу «Па сьлядах старога фотаздымка», Н.Лаўкавіч (школа № 4 г.Горкі) за сачыненьне «Жыцьцядзейнасьць і творчасьць дырэктара бібліятэкі БСГА Д.Р.Новікава» і М.Драбкоў (ліцэй унівэрсітэта) за сачыненьне «Мой род».

Пераможцы атрымалі каштоўныя падарункі: мультымэдыйныя кампутары, дыктафоны, фотаапараты, наборы кніг беларускіх пісьменьнікаў і гісторыкаў, падпіску на беларускія газэты й часопісы. Акрамя таго, яны маглі выразіць сваю весялосьць танцамі пад музыку рок-гурта ў прыгожай фэстывальнай кавярні «Акварыюм».

Сьвяточны настрой быў крыху азмрочаны адміністратаркай менскага гатэлю «Спутнік», у якім былі забраніраваныя месцы для начоўкі іншагародніх прызёраў. Даме не спадабалася мова, на якой зьвярнуліся да яе арганізатары конкурсу, калі прывезлі школьнікаў адпачываць. Не спадабалася настолькі, што... давялося ехаць шукаць іншы гатэль.

Дзякаваць Богу і добрым людзям, ён знайшоўся. І дзеці, стомленыя шматлікімі эмоцыямі й прыемнымі ўражаньнямі, спалі з усьмешкамі на тварах. Што-ж, плённай вам вучобы і новых посьпехаў, юныя гісторыкі!

М.БУЛАВАЦКІ,
старшыня абласной філіі ТБМ

РОЗГАЛАС СЬВЯТА

Паўбюджэта — за салодкі голас!

Улада нашая трывала вярнулася да казённых савецкіх формаў адзначэньня сьвятаў. Жаночы дзень у Магілёве выключэньнем ня стаў. У Палацы культуры хімікаў адбылося ўрачыстае паседжаньне прадстаўнікоў грамадзкасьці. Прэзыдыюм. Вітальныя прамовы. Воплескі. Буфэт. Дэманстрацыя фрызураў і моднай апранутасьці начальніцкіх жонак. І – зразумела! – канцэрт. Раней сьціпла абыходзіліся самадзейнасьцю. Гэтым разам абласная і гарадзкая адміністрацыі парадавалі сваіх жонак й іншых набліжаных (выключна за вытворчыя посьпехі) «дарагіх жэншчын» прыемным сюрпрызам. Для ўдзельніц урачыстасьці сьпяваў маскоўскі госьць, колішні беларускі эстрадны саліст, Яраслаў Еўдакімаў. Зала стагнала ад задавальненьня. Чыноўныя мужы імпэтна падпявалі «салодкаму голасу братэрства», калі ён асабліва кранальна закатваў вочы на словы: «где ж ты, Родина моя...». Ах!

Ці тут да нейкіх там празаічных развагаў і разьлікаў? Напрыклад, калі за канцэрт гледачы і глядачкі не плацілі, можа колішні зямляк сьпяваў бясплатна? А ці плацілі арганізатарам выступу? Хто і колькі? Як нам сталася вядомым, усё было прыстойна і інтэлігэнтна. Госьця ніхто не пакрыўдзіў, ад яго ніхто не патрабаваў патрыятычнага ахвяраваньня. Ён атрымаў свой сумленна зароблены мільярд рублёў (адзін млрд.). Такую-ж суму атрымала філярмонія (дарэмна старалiся!?). Нейкія там 2 млрд. зь бюджэту – дробязь у параўнаньні з добрым настроем і сьвяточным задавальненьнем дарагіх нашых жанчын.

Уласная інфармацыя

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

Яшчэ адзін магілёвец паехаў у Менск умацоўваць дзяржаўнае кіраўніцтва. Апошні, перад прыпыненьнем дзейнасьці камуністычных структураў, першы сакратар абкаму КПБ Вадзім Папоў непрыкметна працаваў генэральным дырэктарам магілёўскага акцыянэрнага таварыства «Аграмашсэрвіс». Зараз ён прызначаны намесьнікам міністра сельскай гаспадаркі. Па меркаваньні людзей, што яго добра ведаюць, Вадзім Папоў заўсёды быў больш гаспадарнікам, чым палітыкам. Аднак выхаваная за гады партыйнае кар'еры бездакорнасьць цалкам пазбавіла яго такой якасьці як самастойнасьць. Па ўсяму відаць, асабліва пасьля Лявонава, менавіта такія людзі зараз патрэбныя прэзыдэнту.

Узбуджаная крымінальная справа па факту ўтойваньня даходаў у магілёўскім шлюбным салоне «Гімэнэй». Хаця лічыцца, што сапраўдныя шлюбы зьдзяйсьняюцца ў нябёсах, уладальнікам зямных пячаткаў цяжка ўстрымацца, каб не займець свайго празаічнага, але надзейнага «кавалка шчасьця».

«Прэзыдэнцкі» Шклоўскі раён нічым асаблівым не адрозьніваецца ад астатніх. Па выніках нядаўняй праверкі сталася вядома, што, напрыклад, толькі ў 5 гаспадарках наладжанае абслугоўваньне тэхнікі. У калгасе «Перамога» бульба гніе ў буртах, у калгасе імя Карла Маркса ўгнаеньні ляжаць пад небам, у калгасе «Чырвоны кастрычнік» за 2 месяцы палі амаль 100 цялятак, у саўгасе «Запаветы Ільіча» фэрмы тонуць у гноі... Тым часам наезжыя менскія начальнікі цікавяцца толькі адным пытаньнем: як ідзе падрыхтоўка да сёлетніх Дажынак'99. Шклоў, як вядома, вызначаны цэнтрам правядзеньня гэтага пампэзнага мерапрыемства.

У Чэрыкаўскім раёне выяўленых жыхары, якія маюць небясьпечныя дозы ўнутранага абпраменьваньня. Такіх людзей у райцэнтры 9, па вёсках – 12, зь якіх – 2 дзіцяці. Атруту людзі накопліваюць за кошт ужываньня малака, грыбоў, ягадаў, скарыстаньня на дровы паленьняў са сваіх лясоў.

На 100 шлюбаў у Крычаўскім раёне прыпадае 107 разводаў. Менш нараджаецца дзяцей. Больш людзей памірае. (Крычаў трапіў у нашую інфармацыйную падборку выпадкова: раёнка апублікавала гэтую сумную статыстыку.) Такая сытуацыя насамрэч па ўсёй краіне.

Кандыдатамі ў дэпутаты Хоцімскага раённага савета на маючых адбыцца мясцовых выбарах зарэгістраваныя 31 чалавек на 30 акругаў. (Не пашанцавала толькі адной зь іх, дзе будуць «змагацца» два прэтэндэнта). У ліку кандыдатаў: старшыняў калгасаў – 7, дырэктараў прадпрыемстваў і арганізацыяў – 9, дырэктараў школ – 7, адказных работнікаў выканаўчай улады – 8. Яшчэ адна акалічнасьць зьвяртае на сябе ўвагу: усе кандыдаты беспартыйныя. Нічым істотным гэтыя дадзеныя не адрозьніваюцца ад «паказчыкаў» у іншых раёнах.

У Горацкім раёне па выніках мінулага года 10% прадпрыемстваў стратныя. Сельскагаспадарчы сэктар ня выканаў ніводнага жыццёва важкага паказчыка. Стоячы на месцы «разьвівалася» будаўніцтва. Адзіны паказчык у параўнаньні з папярэднім годам палепшаны: вырасла заработная плата. Хаця і тут засмучэньне: рэальныя даходы насельніцтва да вызначаных паказчыкаў не дацягнулі.

Сэсія Дрыбінскага райсавета прыняла рашэньне аб уводзе мясцовых падаткаў. Вырашана забіраць па 2% ад даходаў прадпрыемстваў на «разьвіцьцё інфрастуктур», а з «фізычных асобаў» зьбіраць адпаведныя грошы на «добраўпарадкаваньне» населеных пунктаў. Уладальнікі коней да таго-ж будуць скідваца цяпер на «паляпшэньне пашы».

Інфармацыйная служба «ТМ»

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

ПРА ТОЕ, ШТО ХВАЛЮЕ

Чарговы госьць нашае рубрыкі – галоўны рэдактар газэты «Наша Ніва» Сяргей Дубавец, вядомы беларускі журналіст, выдавец і літаратурны крытык.

Мяне хвалюе тое, што літаральна ва ўсіх галінах нашага жыцьця (і агульнага, і прыватнага) адбываецца няспынны рух уніз, падзеньне. Найперш я маю на ўвазе даходы людзей – як матэрыяльныя, так і маральныя, і разумовыя. З кожным днём у нашых дачыненьнях усё больш губляюць свой кошт розум, сумленьне, прыстойнасьць. А ім на зьмену прыходзяць бяздумнасьць, хлусьня і хамства. Адначасова драбнеюць матэрыяльныя даходы чалавека, які ня здольны думаць, адказваць за сябе і дамагацца сваіх правоў. Няма яек? Людзі ў чарзе вінавацяць прадаўшчыцу. Малы заробак? Вінаваты расейскі крызыс. Падае ўзровень жыцьця? Гэта апазыцыя замінае прэзыдэнту «работаць».

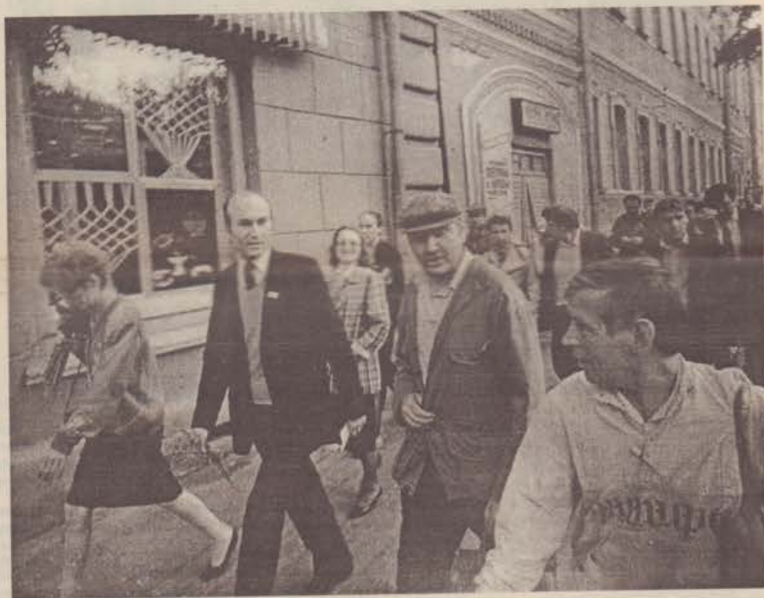
А прэзыдэнт, які даўно перадушыў усіх, хто яму «мяшаў», тым часам цынічна маніпулюе сьвядомасьцю народа. Народ не павінен думаць, аналізаваць сваё жыцьцё і бачыць сапраўдныя прычыны заняпаду. Прэзыдэнт паабяцаў сысьці праз два гады, калі жыцьцё ў краіне стане горшаць. Ці хоць адзін чалавек у Беларусі гатовы сказаць, што за апошнія пяць гадоў жыцьцё палепшала? Але людзі ўсё меней супастаўляюць тыя абяцаньні зь цяперашняй рэальнасьцю, людзі менш думаюць.

Мяне хвалюе, што мяжы дэградацыі я ня бачу. Дна ў гэтае прорвы не праглядаецца. Тое, што ўлетку ў нас адбудзецца законная зьмена ўлады, сёньня выглядае як добрае пажаданьне. У іншым выпадку, калі пад восень Лукашэнка канчаткова здасьць Беларусь Расеі, што яму трэба, каб замесьці сьляды свайго прэзыдэнцтва і пазьбегнуць адказнасьці, тады ў Беларусі пачнецца другая Югаславія. Кажу пра гэта з горкай пэўнасьцю, бо першы стану ў шэрагі барацьбітоў, каб змагацца за незалежнасьць сваёй Бацькаўшчыны.

9 сакавіка 1999 г. Менск.

Памяць: Імгненьні й Час

З фотаархіва © IAP.

Магілёў, вуліца Першамайская. 1 чэрвеня 1991 года. Дэпутаты Вярхоўнага Савета 12 скліканьня Галіна Сямьдзянава і Зянон Пазьняк шпацыруюць у атачэньні жыхароў гораду.

ГАРТАЮЧЫ АФІЦЫЙНЫЯ ДАКУМЭНТЫ

«Орыентировка» як адлюстраваньне сёньняшняй улады

Пятнаццаць старонак тэксту пад назовам **«Ориентировка для групп, выступающих перед населением»**, складзенага пад значным уплывам адпаведных дакумэнтаў камуністычна-савецкіх часоў, на чыноўніцка-расейскай мове даводзяць сучасным агітатарам і прапагандыстам канцэптуальныя погляды Галоўнага ўпраўленьня грамадзка-палітычнай інфармацыі Адміністрацыі прэзыдэнта РБ. Спэктар пытаньняў тут даволі шырокі. Згодна гэтае арыентыроўкі, самая важкая палітычная падзея бліжэйшае будучыні – выбары ў мясцовыя Саветы. Па даручэньню прэзыдэнта РБ з 10 па 25 сакавіка праводзіцца **«единый день»** інфармаваньня насельніцтва. Ягоная тэма: **«Выборы в местные органы власти – новый этап совершенствования белорусской демократии»**. Дарэчы, сярод іншых **«единых дней»**, зацьверджаных уладай на 1999 г., ёсьць наступныя: **«Апрель. Беларусь и Россия: от Союза к единому союзному государству. О ходе подготовки к весенне-полевым работам. Май. Подвиг народа бессмертен. Август. Семья – основная ячейка общества. Октябрь. Октябрьская революция – путь к прогрессу»**...

Паводле тэксту, чарговы ўгодкі БНР, якая была абвешчаная **«только на словах»**, паспрабуюць адзначыць нейкія **«свядомные белорусы»**. Таму трэба **«упреждать события»** праз узмацненьне тлумачальнай працы ў працоўных калектывах. Цікавай падалася згадка пра байкот мясцовых выбараў з боку дэмакратычных партыяў. Аказваецца, што **«в этих так называемых жалобах немало лукавства»**. Далей гаворыцца пра тое, што ў апазыцыі дастаткова моцныя ўласныя мэханізмы, у тым ліку й інфармацыйная **«база»**, а таксама разгалінаваная партыйная **«оргструктура»**, і тут-жа дадаецца: **«если она, конечно, у них есть...»**. Аднак аўтары дапаможніка ўпэўнена сьцьвярджаюць, што ўсе плюсы апазыцыі агулам **«не так уж сильно уступают»** магчымасьцям рэжымных СМІ.

Ніякіх абгрунтаваных фактаў гэтае прапагандысцкае пасланьне, зразумела, ня ўтрымлівае. Чытаючы яго, абсалютна немагчыма сабе ўявіць, якое дачыненьне мае яно да рэальнага, а ня выдуманага жыцьця. А таксама – якім чынам яно дапаможа канкрэтнаму кіраўніку любога беларускага прадпрыемства ці працоўнаму калектыву? Зрэшты, для правядзеньня гэткае тлумачальнае працы, **«чтобы народ сплачивался»**, новых-старых кадраў у нас пакуль хапае.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК пошты й друку

На думку міліцыі абаронца – гэта і ёсьць сапраўдны парушальнік

Працяг. Пачатак на 1 стар.

У суд нас павезьлі маёр Чумакоў і капітан Ткачэнка. Андрусь патрапіў да спадарыні Плотнікавай, якая прызначыла яму штраф у мільён рублёў за тое, што абазваў сябе сябрам ініцыятыўнае групы па зборы подпісаў. Тут, мабыць трэба зрабіць маленькае адступленьне.

Дзіўная рэч атрымоўваецца. Для ўлады выбараў прэзыдэнта 16 траўня не існуе, аднак-жа во судзілі за збор подпісаў за кандыдата ў прэзыдэнты й аштрафавалі за тое, што безпадставова былі прысвоеныя функцыі ініцыятыўнае групы!?

А што мне? Я атрымаў трое сутак арышту, бо судзьдзя пані Сарока Л. палічыла, што Кодэкс аб адміністрацыйных правапарушэньнях вышэй за Канстытуцыю. А менавіта артыкул 62 Асноўнага закону дае права любому грамадзяніну мець прадстаўніка ў стасунках з афіцыйнымі асобамі ці органамі. І прадстаўніком гэтым можа быць любы чалавек, незалежна ад наяўнасьці ў яго адмысловае юрыдычнае адукацыі й практыкі. Маёр Чумакоў у сваім рапарце даводзіў, што я моцна крычаў, аднак пасьля таго, як я паведаміў суду пра наяўнасьць аўдыёзапісу нашае дыскусіі, ён запагодзіў сваю трактоўку на размову павышанага тону.

Першыя суткі я правёў у Цэнтральным пастарунку. Мушу зазначыць, што нагледзеўся багата чаго цікавага. Шчыра скажу, што працы дзяжурнага не пазайздросьціш. Каго толькі не прыводзяць патрульныя міліцыянты... Мне падалося, што ў іх маецца нейкі плян па дастаўцы затрыманых, бо яны выцягвалі нейкія кніжкі, запаўнялі лісткі й давалі на подпіс дзяжурнаму. Той падпісваў, пакідаў сабе лісток, паводле якога складаў потым пратакол на затрыманага. А нарад выходзіў па новую ахвяру. Тымі ахвярамі былі ў асноўным грамадзяне, што пілі гарэлачку ня ў чарачных-сталоўках, а ў дварах ды іншых месцах, што азначаюцца потым у пратаколах, як грамадзкія.

З маіхназіраньняў вынікала, што толькі адзінкі траплялі ў «тэлевізар». У асноўным, пасьля складаньня пратакола небарак адпускалі. Пакідалі самых «буйных». Я стаўся сьведкаю, як да чарговага затрыманага была прымененая гэтак званая «ластаўка». Хлопца, а ён быў даволі п'яны й таму ня цяміў, што робіць, і што ад яго патрабуюць, паклалі на падлогу, закруцілі рукі за сьпіну й скавалі іх кайданкамі. Потым загнулі ў каленях ногі й падсунулі іх пад кайданкі. Абазнаныя ў гэтай працэдуры мае сукамэрнікі патлумачылі, што праз хвіліну-другую рукі пачынаюць набрыняць крывёю, боль становіцца невыносным і чалавек пачынае выць. На дзіва, ахвяра не выказвала вялікага незадавальненьня хвілінаў дзесяць. Праўда, хлопец не зусім разумеў, што зь ім робяць, бо абураўся тым, што яму селі на рукі. Потым ці то ягоны сябра, ці проста калега па няшчасьці зьвярнуўся да міліцыянтаў з просьбаю зьняць кайданкі зь небаракі, што ляжаў на падлозе. Пасьля гэтага той сядзеў ціха ў куце і толькі пакручваў рукі.

Яшчэ адзін прыклад варты ўвагі. Нарад даставіў мужчыну год сарака пяці. Як сьведчыў сяржант, той спаў ля крамы «Магілеўчанка». Мужчына счакаў, пакуль міліцыянт запоўніць свой фармуляр і пойдзе, а потым пачаў патрабаваць, каб дзяжурны прымусіў прабачвацца таго сяржанта. Паводле ягоных словаў, ён стаяў і чакаў жонку з дачкой, што пайшлі ў краму, і толькі прыклаў сьнегу да ілба, бо ўзьняўся ціск, а яго схапілі. Дзяжурны прапаноўваў абмежавацца простай гутаркай, аднак той запатрабаваў скласьці пратакол. Ён кудысь патэлефанаваў, і праз колькі часу зьявіўся грамадзянін з дыктафонам. Ён заявіў, што ёсьць памочнікам дэпутата палаты прадстаўнікоў і зараз прыедзе пракурора, а калі спатрэбіцца – самога дэпутата. Вакол гэтага пачалася мітусьня міліцэйскага начальства, бо ў дадатак той сяржант быў абвінавачаны ў крадзяжы грошай.

Ня ведаю, чым скончылася гэтая гісторыя, бо пазьней я быў пераведзены ў іншую дзяжурку, але перад тым мужчына пасьпеў пасядзець у «тэлевізары», прыходзіў яшчэ раз памочнік дэпутата, якога выдаліў зь дзяжуркі капітан міліцыі, прыходзіла жонка мужчыны. Мабыць, яго адпусьцілі дамоў, мо нават прабачыўся той сяржант... Запомніў прозьвішча памочніка дэпутата – Карпечанкаў. Праўда: ня мей сто рублёў – мей сто сяброў.

Пра клетку, у якой я чакаў адпраўкі ў разьмеркавальнік. Крыху болей мэтра ўшыркі і мэтры тры даўжыні. Уздоўж сьцяны сядзеньне вышынёй 25 і шырынёй каля 30 сантымэтраў. Нас было сямёра: два камэрунцы – дробныя хуліганы, сямейны скандаліст, два выпівохі, яшчэ адзін хуліган і я – палітычны. Ведама, у такім маленькім пакойчыку вельмі хутка стала душна. Камэрунцы, якія правялі папярэднюю ноч тут-жа, хутка ўладкаваліся спаць на падлозе. Было вырашана, што спаць будзем па чарзе. Астатнія засталіся сядзець: хто на сядзеньні, хто ля сьценаў.

Зь інтэрвалам у дзьве-тры гадзіны дзяжурны вывадзіў жадаючых у прыбіральню й па ваду. Ён чапляў кайданкі затрыманым папарна. Я карыстаўся асаблівым даверам, таму ні да каго мяне не прыкоўвалі.

Недзе пасьля паловы першай мяне перавялі ў адну з трох «клетак», што знаходзяцца ў другой дзяжурцы. Там я й правёў першую ноч. Спаў мала, бо час ад часу апэратыўны дзяжурны скарыстоўваўся гучнамоўнай сувязяй з нарадамі. Было крыху прахалодна, бо сьцены «клеткі» – мэталёвыя. Ды толькі ня ведаў, што чакае наперадзе...

Я шчыра пашкадаваў, што мяне не пакінулі на ўвесь тэрмін у райаддзеле. У разьмеркавальніку было халодна. Я дзячыў сабе, што папрасіў, а дзядулю, што прынёс цёплы швэдар, які я зьбіраўся проста падкладваць, каб не намуляць бакі – досьвед мінулагодняе адседкі. Аднак у камэры было не болей 12 градусаў цяпла, а мо й меней. Нас было двох. Калегам аказаўся той хлопец, якому рабілі «ластаўку». Ён, дарэчы, і не памятаў пра тое.

Каб ня зьмерзнуць, мусілі праз 20-30 хвілінаў падымацца з нараў ды рабіць усялякія рухі нагамі й рукамі, прысядаць ды мераць невялічкі кавалачак камэры між нарамі й дзьвярыма. Мерзьлі ногі, і каб уратавацца, прыйшлося намотваць, бы той бінт, паперу з рулончыку, які перадалі сябры дзеля іншае патрэбы...

Паколькі гэтым разам я не абвяшчаў галадоўку, дык паспытаў тых страваў, якімі харчуюць у прыймачы-разьмеркавальніку. Я ёсьць ня надта вялікім гурманам, але адзначу, што стравы, канешне, вымагаюць большае калярыйнасьці. Многія ведаюць ужо, што там кормяць раз на дзень й празь дзень. Як на мяне, дык я не адчуў голаду. Мабыць, таму былі чыньнікам харчовыя перадачы, што я атрымаў ад сяброў ды дзядулі ў РАУСе. Імі скарысталіся і камэрунцы, якія ня елі суткі, а таксама астатнія.

За час, што мінуў пасьля майго мінулагодняга знаходжаньня ў прыймачы, тут адбыліся зьмены. Да іх спрычыніўся і я. Бо група сяброў Беларускага Хельсінскага камітэта двойчы наведвала яго дзеля высьвятленьня адпаведнасьці ўмоваў утрыманьня міжнародным стандартам. Пра вынікі тых візытаў – гаворка асобная. Аднак зазначу, што ў кожнай камэры ёсьць папера зь пералікам правоў ды абавязкаў асуджаных, газэты, даюць кніжкі.

Што тычыцца адседкі, самай цяжкою была апошняя ноч. Мы педзьве ня «ўрэзалі дуба» – не ратаваў ані швэдар, ані даволі цёплая куртка. Гэта калі я выйшаў на волю – стала зразумелым, чаму было так халодна. А ў камэры нам не было бачна, што на вуліцы ўдарыў мароз. Добра, што сукамэрніка перавялі ў іншую камэру, бо аднаму яму было б проста жахліва. Я адразу па прыезьдзе дахаты патэлефанаваў ягонай маці, каб перадала цёплыя рэчы сыну. Яна на маю беларускую мову запыталася, праз што я трапіў за краты. Было прыемна адзначыць, што беларуская мова для некаторых людзей ёсьць сьведчаньнем прыстойнасьці чалавека.

Вось так закончыўся мой культпаход. Будзе невялікі дадатак да таго даклада, што мы рыхтавалі па выніках наведваньня разьмеркавальніка. Адна справа – пазнаёміцца з умовамі звонку і зусім іншая – знутры. Хаця, канешне, ня раю гэтага рабіць анікому.

ЗАТРЫМАНЕЦ

А калі ёмістасьцяў ня хопіць – атруцімся?

На магілёўскіх прадпрыемствах назапасілася амаль 12 тысячаў тон таксычных адыходаў вытворчасьці. Некаторыя зь іх з-за асаблівай пагрозьлівасьці для чалавека аднесеныя да вышэйшага разраду небясьпекі.

«Электрарухавік» захоўвае 4 тоны гэтых рэчываў. «Строммашына» – 6 тон. Свае небясьпечныя адходы ёсьць на большасьці прадпрыемстваў. Можна толькі ўявіць сабе колькі «гэтага дабра» на Хімвалакне. Для ўтылізацыі атруты ёсьць толькі адзін спосаб. Трэба мець у горадзе (далёка ад яго, зразумела) спэцыяльнае прадпрыемства, абсталяванае пад адпаведную тэхналёгію. Грошай такое прадпрыемства каштуе вельмі многа. Нават, калі ўсе нашыя заводы «скінуцца», сродкаў ня хопіць. Вось па-простаму і хаваюць атруту ў мэталічных ёмістасьцях. Пакуль іх у нас хапае...

Тэатар лялек: апошнія дні перад закрыцьцём

Як мы паведамлялі, стан будынка, у якім разьмешчаны й працуе магілёўскі Тэатар лялек, настолькі небясьпечны, што пажарныя запатрабавалі, каб тэатар з 1 сакавіка ўжо быў зачынены.

Праўда, пакуль тэатру дазволілі працаваць да лета, каб завяршыць сэзон. Нагадаем, што за ўсе 19 гадоў існаваньня Магілёўскага тэатра лялек, і нават за ўвесь пасьляваенны час ягоны будынак не рамантаваўся. Зараз няма і прыймальнага праекту такого рамонту. Летам, па нашых зьвестках, мяркуецца зрабіць толькі самае неабходнае. У прыватнасьці, паднавіць дах. Гэта на нейкі час улагодзіць пажарных. Аднак без сапраўднага капітальнага рамонта яны будуць вяртацца ў гэты будынак усё часьцей і часьцей. Іх ня толькі можна зразумець, але нават і падзячыць – у зале-ж дзеці, на сцэне – акторы. А вось упраўленьне культуры зразумець ніяк немагчыма. Зьедуць ад пакутаў таленавітыя акторы разам з Алегам Жугждам – дзеці гэтага дарослым не забудуць і не даруюць.

У суд пайшлі камунальнікі

Прадстаўнікоў гарадзкой камунальнай службы ўсё часьцей можна сустрэць у судах. Яны імкнуцца праз гэтую інстанцыю «выбіць» запазычанасьць па кватэрнай плаце з найбольш злосных неплацельшчыкаў.

А ўвогуле амаль кожны чацьверты ўладальнік (або адказны наймальнік) магілёўскай кватэры ня плоціць за жыльлё. На сёньня «набегла» зусім немалая для бедных камунальных установаў сума: 19 мільярдаў рублёў. Заўсёды былі людзі, якія грэбавалі сваім абавязкам аплочваць камунальныя паслугі. Але такой колькасьці неплацельшчыкаў як зараз, ня прыпомняць нават даваенныя ветэраны домакіраўніцтваў. Або плаціць – або харчавацца. Такі цяпер выбар перад многімі людзьмі ў выніку нашых «трывалых посьпехаў» у эканоміцы.

Кроніка Сымона ГЛАЗШТЭЙНА

Праграма тэлебачаньня з 15 сакавіка па 21 сакавіка

•• Понедельник, 15 марта ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізічна (па часе) не паспявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.05 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами..." Народный артист СССР Ростислав Янковский.
10.05 Здоровье.
10.30 Усадьба.
11.15 "Замок Олив".
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыка без границ.
13.10 Психологический детектив "Друг детства" (Италия).
13.45 "Заславль". Док.фильм.
15.15 Сериал для детей. "Чародей".
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.25 Мультфильм.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.15 "А музыка звучит..."
17.35 Репортаж из Национального музея истории и культуры.
18.05 "Замок Олив".
19.15 Политические диалоги.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Худ.фильм "Время ее сыновей". 1-я серия.
23.25 Криминальная хроника.
23.30 Белорусский хит-парад.
23.35 Третий тайм.

ОРТ

14.00, 17.00 Новости.
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.44 "Чехарда". Мультфильм.
14.55 Звездный час.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел". Сериал.
17.15 Эти забавные животные.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Программа "Человек в маске".
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 "Спокойной ночи, малыши!"
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Сериал "Горец-IV". "Невинный".
21.45 Взгляд.
22.30 Однако.
22.45 Детектив "Акт"и комедия "Золотая пуговица".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.40 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Мультфильмы.
17.15 Гомеопатия и здоровье.
17.20 "Противостояние". Худ. фильм.
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 Любовь с первого взгляда.
20.30 "Безрассудный Бомарше". Худ. фильм (Франция).
22.20 Акуна матата.
23.25 Дежурная часть.
0.15 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Мультфильмы.
8.15 Академия спорта.
8.35 Звучит музыка Я.Сибелиуса и С.Рахманинова.
8.55 "Московские Пенаты".
9.20 Сборник короткометражных фильмов Д.-У. Гриффита.
10.20 Живое дерево ремесел.
10.30 "Человек этот — легенда..." Р.Я. Плятт.
11.40 После новостей...
12.00 Андрей Тарковский.
12.45 "Без визы".
13.00 "Кумиры". А.Равикович.
13.45 С.Коковкин. "Иди ко мне". Спектакль Рязанского театра драмы.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 Живое дерево ремесел.
15.35 "15-й подъезд".
16.00 В.К.Мельников.
16.25 "Культура вне границ".
17.05 "Шалом". Программа об истории и культуре еврейского народа.
17.40 "Мир авиации".
18.10 Контрабасы улыбаются.
18.20 "Кто мы?"
18.45 "Люди театра". В.Самойлов.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Я любопытна". Док. фильм (Швеция).
20.45 После новостей...
21.05 А.Блок. "Возмездие".
21.45 Л.Десятников. "Как старый шарманщик".
22.00 Сборник короткометражных фильмов Д.-У.Гриффита.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 Кино про кино. "Прибытие поезда".
9.00, 11.00, 13.00,15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги. Ночной разговор.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Вход в лабиринт".
13.30 "Скорая помощь"(США).
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Конан"(США).
16.20 Мультсериал "Ну, погоди!"
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 Пунктир.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".Телесериал.
18.20 "Когда-то давно..." Мультфильм.
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 Наше старое кино."Трактористы".Худ.фильм.
23.00 День области.
23.10 "Красный король,белый рыцарь". Детектив.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Городские новости.
21.40 "Делец". Худ. фильм.
23.10 "Клуб "Белый попугай".
23.35 Спортивная программа.

•• Вторник, 16 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.35 "На волне взаимопонимания".
10.30 "Сегодня с вами..." Доктор биологических наук профессор Татьяна Морозкина.
11.15 "Замок Олив".
12.10 Третий тайм.
12.40 "А музыка звучит..."
13.10 Видеофильм.
14.10 Туробъектив.
14.30 Бездельник.
15.15 "Чародей".
15.40 Видеокурс английского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.35 Док.фильм.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Гости в дом.
18.00 "Замок Олив".
19.15 "Алло, "Событие".
19.55 Спортивные новости.
20.15 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Время ее сыновей". Худ.фильм. 2-я серия.
23.05 Криминальная хроника.
23.10 Белорусский хит-парад.
23.15 "Джаз в ночи".

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
10.20 "Смехопанорама".
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Счастливый случай.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел". 2 серии.
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 "Спокойной ночи, малыши!"
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 "Тайна двух океанов". Худ. фильм.
23.25 Однако.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.40 TV-club.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.40 Вести.
15.00 Мультфильмы.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Мультфильмы.
17.15 Гомеопатия и здоровье.
17.20 "Противостояние". Худ. фильм.
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" представляет.
20.30 И. Бочкин и А. Каменкова в детективе "Круг обреченных".
22.20 Урмас Отт с Д. Якушкиным.
23.25 Дежурная часть.
0.15 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Док. фильм (Швеция).
8.20 С симфоническим оркестром вокруг света.
9.10 "Путешествие в театральный центр Юджина О'Нила".
9.55 "Мир авиации".
10.20 Художница Э.Невинная.
10.35 "Хроники рождения спектакля "Женитьба Фигаро".
11.10 Играет оркестр "Филармония наций".
11.40 После новостей...
12.00 "Удачи, Френчи". Худ. фильм. Фильм 3-й. Часть 1-я.
12.50 Российский курьер.
13.45 Лоренс Оливье. Передача 1-я.
14.15 "Без визы".
14.30 Спортивные встречи.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 Мультфильмы.
15.55 Художник Андрей Поздеев.
16.40 Ваше сословие.
17.10 Ортодокс.
17.40 Ноу-хау.
17.55 Воспоминание о Лене Майоровой.
18.25 Н.Метнер. Соната-воспоминание.
18.40 "Документ-ретроспектива".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Художник Владислав Булатов.
20.05 "Царская ложа". Н.Долгушин.
20.45 После новостей...
21.05 "Удачи, Френчи". Худ. фильм. Фильм 3-й. Часть 1-я.
22.00 Скрипач Максим Федотов.
22.40 "Египетские дни и ночи".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00,15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 Криминал.
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.30 "Вход в лабиринт".
13.30 "Скорая помощь" (США).
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.20 Мультсериал "Ну, погоди!"
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.10 Тяжелый день.
12.35 Бобруйский вариант.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".
18.15 "Заколдованный мальчик".Мультфильм.
19.00 Служба ваших забот."Защита прав сельских потребителей".
19.40 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Загадочное убийство в Манхэттене" Комедия.
23.20 День области.
23.30 "Танец на воде" Драма.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 Мистический триллер "Клуб".
23.15 "Удивительные истории".
23.40 Спортивная программа.

•• Среда, 17 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.00 "Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Мультфильм.
10.15 Видимо-невидимо.
11.00 Новости.
11.15 "Замок Олив".
12.05 Компьютерный полигон.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Худ.фильм "На крутизне". 1-я серия.
14.20 "Золотое шитье". Киноочерк.
14.30 Четвертое измерение.
15.15 "Чародей".
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 "5 x 5".
16.35 Психологическая подготовка детей к школе.
17.10 "А музыка звучит..."
17.35 "Судьба моя и надежда".
18.05 "Замок Олив".
19.15 "Сегодня с вами..." Лауреат Государственных премий СССР и БССР, академик Национальной Академии наук Беларуси руководитель Республиканского центра трансплантации почки Николай Савченко.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Ш.Пенн и Д.Траволта в драме "Она прекрасна"(США).
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.45 Королевская охота.
0.25 Темная комната.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Тема.
9.50 "Чудо - мельница". Мультфильм.
10.15 В мире животных.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.40 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 Телесериал "Вечный зов".
19.45 "Спокойной ночи, малыши!"
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Джон Траволта и Брюс Уиллис в фильме "Криминальное чтиво".
23.30 Однако.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Мультфильм.
17.05 Гомеопатия и здоровье.
17.10 Олег Даль в сериале "Вариант "Омега". 1-я серия.
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 Сам себе режиссер.
20.30 А. Миронов, И. Купченко и А. Калягин в трагикомедии "Назначение".
22.10 "Пси фактор".
23.10 Дежурная часть.
0.00 Автошоу.
0.25 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

9.10 Л.Бернстайн. "Факсимиле".
9.30 Цирк завтрашнего дня.
9.55 Художник Андрей Поздеев.
10.40 "Документ-ретроспектива".
11.15 Ноу-хау.
11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 После новостей...
12.00 "Удачи, Френчи". Худ. фильм. Фильм 3-й. Часть 2-я.
12.55 "Истоки".
13.05 Мультфильмы.
13.29 Азбука.
13.45 Лоренс Оливье. Передача 2-я.
14.15 "Без визы". В Великобритании.
14.30 "Рассказы старого сплетника".
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Слуга двух господ". Театр "Габима" сегодня и завтра.
16.10 Парадоксы истории.
16.45 "Иудино дерево". Королевский балет Великобритании.
17.40 Боярский двор.
18.10 Док. фильм.
18.50 И.Стравинский. Музыка из балета "Игра в карты".
19.10 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 "Документ-ретроспектива".
20.45 После новостей.
21.05 "Удачи, Френчи". Худ. фильм. Фильм 3-й. Часть 2-я.
22.00 Художник Олег Целков.
22.30 "Театр моей памяти". Л.Брик.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00,15.00 Сегодня.
9.15 Боевик "Мастер востока".
10.35 "Среда".
11.30 Фильм "Неизвестные солдаты" (Италия).
13.30 "Под знаком Скорпиона" (Италия). Худ. фильм.
15.30 "Конан" (США).
16.20 Мультсериал "Ну, погоди!"
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 Служба ваших забот."Защита прав сельских потребителей".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Мужской клуб "Белая ворона".
18.15 ДАО.
18.35 Ток-шоу"Лестница".
19.20 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Нападение чужого".Фантастика.
23.05 День области.
23.15 "Захват-2:территория тьмы". Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Городские новости.
21.40 Боевик "Ночной незнакомец".
23.15 "Случайный свидетель".
23.40 Спортивная программа.

•• Четверг, 18 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.35 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Королевская охота.
9.45 "Вас вызывает Спортландия".
10.35 Мультфильм.
11.15 "Театральные истории". Короткометражный худ. фильм.
12.00 "Наш край".
12.25 "А музыка звучит..."
13.10 "На крутизне". Худ.фильм. 2-я серия.
14.25 "Сурок". Теленовелла.
14.45 Мультфильм.
15.10 "Чародей".
15.35 Видеокурс английского языка.
16.00 ТВ — школе.
16.30 Гости в дом.
17.15 Ток-шоу "Карамболь" с участием Маши Макаровой и группы "Маша и медведи".
17.45 "Свет родных истоков". Пленэр им.Хруцкого на Витебщине.
18.05 Гандбол. Женщины. Квалификационный турнир чемпионата мира-99. Беларусь — Испания. 2-й тайм.
18.45 Видеозарисовка.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Крок-2".
22.45 Белорусский хит-парад.
22.50 Приключ. худ.фильм "Пятьдесят на пятьдесят"(США).
0.30 Криминальная хроника.
0.45 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Человек и закон.
9.50 "Кто сказал "мяу"?" Мультфильм.
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Детские анекдоты.
15.00 Улица Сезам.
15.30 ..До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "В поисках утраченного". Звезда "Большого вальса" Милица Корьюс.
18.45 "Вечный зов" (заключительная серия).
19.45 "Спокойной ночи, малыши!"
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Футбол. Кубок кубков. "Маккаби" (Израиль) — "Локомотив". Передача из Израиля.
22.45 Однако.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.35 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 "Чудеса в решете". Мультфильм.
17.10 Гомеопатия и здоровье.
17.15 "Вариант "Омега". 2-я серия.
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.45 М. Пласидо в фильме "Обыкновенный герой" (Италия).
22.35 "Слушается дело".
23.20 Дежурная часть.
0.10 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Художник Владислав Булатов.
7.35 Док. фильм.
8.15 "Театр моей памяти".
8.45 М.Равель. Концерт для левой руки.
9.15 Лоренс Оливье. Передача 1-я.
9.45 "Жемчужина северной Фиваиды". К 600-летию Ферапонтова монастыря.
10.10 Школа М.Лавровского.
10.40 "Документ-ретроспектива".
11.40 После новостей...
12.00 "Глинка". Худ. фильм. 1-я серия.
13.05 А.С.Пушкин. "Борис Годунов".
13.45 Музыка из Петербурга. Мати Пальм.
14.25 "Свой среди чужих". Б. Сичкин.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "В мире пушкинской поэзии".
Передача 1-я.
16.15 Вячеслав Гордеев приглашает...
17.10 Романсы на стихи А.К.Толстого.
17.40 Новое кино.
18.05 "Российский курьер".
18.45 "Что нас волнует больше вина". Б.Васильев.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Сокровища Петербурга".
20.05 "Время музыки".
20.35 А.С.Пушкин. Лирика.
20.45 После новостей...
21.05 "Глинка". Худ. фильм. 1-я серия.
22.10 "Апокриф".
22.40 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00,15.00 Сегодня.
9.15 Орнелла Мути в фильме "Самая красивая жена" (Италия).
11.30 "Вход в лабиринт".
13.30 "Скорая помощь". Заключительная серия (США).
14.20 "Сегодняччко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.20 Мультсериал "Боцман и попугай". Выпуск 1-й.
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.25 Скарбы."Воротынский хор".
12.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу"Я сама"."Сердцу не прикажешь?"
18.20 Из жизни женщин.
18.45 "Мисс"Славянка-99".
19.05 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "То,что надо".Комедия.
23.20 День области.
23.30 "Далеко от тебя". Мелодрама.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Киноконцерт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 Комедийная мелодрама "Не по лжи".
23.15 "Человек не из тусовки". Авторская программа Э.Рязанова.
23.45 Спортивная программа.

•• Пятница, 19 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.05 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.30 Мультиклуб.
11.00 Новости.
11.15 "Замок Олив". Заключительная серия.
12.05 Мультфильм.
12.15 Сделано в Беларуси.
12.30 Телевизионный Дом кино.
13.15 "На крутизне". Худ.фильм. 3-я серия.
14.20 Художник Элеонора Семенова.
14.50 Киноочерк.
15.15 "Чародей".
15.40 Судьба моя и надежда.
16.05 Регион.
16.30 "Риск-версия".
17.15 "А музыка звучит..."
17.35 Наш край.
18.00 "Замок Олив". Заключительная серия.
19.15 "Сегодня с вами..." Председатель Союза белорусских писателей поэт Владимир Некляев.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Комедия "Доверчивая Беатрис"(США — Франция).
23.25 Криминальная хроника.
23.30 Белорусский хит-парад.
23.35 Чемпионат Беларуси по спортивным танцам.
0.15 "Убить "Голландца". Худ.фильм.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.05 "Человек в маске".
9.50 Мультфильм.
10.00 "В поисках утраченного".
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Классная компания.
15.00 Сказка "Корабль-призрак".
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 "Спокойной ночи, малыши!"
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Детектив "Тайна "Черных дроздов".
22.30 Однако.
22.45 "Женские истории".
23.15 Триллер "[illegible]".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
7.15 Тысяча и один день.
8.15 Дежурная часть.
8.35 TV-club.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Мультфильм.
17.05 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Вариант "Омега". 3-я серия.
18.30 "Андрей Тарковский. Воспоминание". Док. фильм.
19.40 Подробности.
19.55 "Городок".
20.30 А. Матуленис, Л. Озолиня и Э. Павулс в фильме "Двойной капкан". 1-я и 2-я серии.
22.55 Дежурная часть.
23.45 "Сто дней до приказа". Худ. фильм.
0.55 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Истоки".
7.40 Консилиум.
8.05 Музыка из Петербурга. Мати Пальм.
8.45 А.С.Пушкин. Лирика.
8.55 "Сокровища Петербурга".
9.10 Лоренс Оливье. Передача 2-я.
9.40 Музыкальный экспромт.
10.00 "Дом поэта". М.Волошин.
10.50 Российский курьер.
11.40 После новостей...
12.00 "Глинка". Худ. фильм. 2-я серия.
13.00 "Время музыки".
13.50 Марина Цветаева в Лондоне.
14.20 Три дня в губернской Костроме.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "В мире пушкинской поэзии".
16.15 Р.Штраус. Сюита вальсов из оперы "Кавалер розы".
16.35 Пять вечеров с А. Володиным.
17.40 Парижские диалоги.
18.00 Эпизоды из жизни артиста.
18.40 Страна Фестивалия.
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "Царская ложа". Светлана Захарова.
20.30 Видеопоэзия.
20.45 После новостей...
21.05 "Глинка". Худ. фильм. 2-я серия.
22.05 Иные миры.
22.50 Музыкальный антракт.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00,15.00 Сегодня.
9.15 Худ. фильм "Дом, в котором я живу".
11.30 "Вход в лабиринт".
13.30 "Арена".
14.20 "Сегодняччко". Красная стрела.
15.30 "Конан" (США).
16.20 Мультсериал "Боцман и попугай".
16.30 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.30 ДАО.
12.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Рассказы о животных" Доксериал.
18.00 Мультфильм.
18.10 "Полиция Лос-Анджелеса" Сериал.
19.00 В мире [illegible].
19.35 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 Пунктир.
21.00 Астро-дайджест.
21.10 Праздник в вашем доме.
21.45 "Мстители" Боевик.
23.15 День области.
23.25 Спорт планеты.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Альфред Хичкок представляет".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Иллюзия убийства". Телесериал.
21.30 Городские новости.
21.40 Боевик "Убийцы на замену".
23.10 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 20 марта ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.15 "Расскажите сказку, доктор". Мультфильм.
9.55 Здоровье.
10.20 "Сегодня с вами..."
10.50 Спортивные новости.
11.10 Вершина мира.
11.35 Око.
12.00 "Все нормально, мама!"
12.35 Сущность.
13.05 "Династия-2. Семья Колби"(США).
13.55 Родное слово.
14.25 Олимп.
15.10 Уроки Н.Новожиловой.
15.35 Познай себя.
15.55 "Все мы родом из детства".
16.50 Бон тон.
17.20 Ток-шоу "Это моя работа".
17.50 Творческий вечер режиссера Григория Боровика.
18.40 Земляки.
19.40 Из достоверных источников.
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спортлото.
21.50 Комедия "Кокольщик" (Австралия).
23.25 Белорусский хит-парад.
23.40 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00 Детектив "Я, следователь..."
8.30 Слово пастыря.
8.45 Домашняя библиотека.
9.00, 14.00, 16.55 Новости.
9.15 Программа "100%".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.25 "Звезды "Триумфа".
12.15 В.Теличкина в фильме "Незабудки".
14.15 "Цивилизация".
14.45 В мире животных.
15.25 Мультфильм.
15.40 Умницы и умники.
16.05 Как это было. Бегство Нуриева.
17.05 Приглашает Концертная студия "Останкино". Валерий Леонтьев.
18.05 Комедия "Побег".
20.00 Время.
20.45 Погода.
20.50 "Секретные материалы".
22.35 Новости спорта.
22.50 Ник Нолте в фильме "Вверх-вниз по Беверли Хиллз".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильм.
7.25 "Андриеш". Фильм для детей.
8.30 "Русалочка". Мультфильм.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 "Сто к одному". Телеигра.
10.20 Любовь с первого взгляда.
10.45 Подиум д'арт.
11.15 Золотой ключ.
11.30 Домашние хлопоты.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00, 19.00 Вести.
13.30 Неделя власти.
14.00 О. Кабо, М. Глузский и Г. Тараторкин в фильме "Умирать не страшно".
15.40 "Робот Френки Штейна". Худ. фильм для детей (Великобритания).
16.00 "Случай в пекарне". Худ. фильм для детей (Исландия).
16.15 Галина Волчек. "Люди моей жизни". Часть 1-я.
17.00 Моя семья.
18.00 Сиреневый туман.
19.30 Боевик "Пророк" (США).
21.10 Криминальная мелодрама "Настоящая любовь" (США).
23.15 Горячая десятка.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Книжный кладезь.
9.35 Х.Родриго. "Концерт Аранхуэс".
10.00 "Не надо оваций". Е.Весник.
10.50 "Играй, рожок".
11.05 Ток-шоу "Наобум".
11.35 "Моя любовь". Худ. фильм.
13.00 "Великие дворцы мира".
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45, 14.55 "Дорогая Елена Сергеевна". Спектакль.
15.55 Международное обозрение.
16.35 "Очевидное-невероятное".
17.00 "Рассказы старого сплетника".
17.30 Новости.
17.35 Дом актера.
18.00 Мысли о Рихтере.
18.45 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.35 Чудо-сказка.
19.45 Мультфильмы.
20.05 Легенды Большого.
21.25 "Кто там..."
21.50 "Райские птички". Худ. фильм.
22.50 Блеф-клуб.

НТВ

7.00 Мультсериал "Битлджус" (США).
7.25 Детектив "Два билета на дневной сеанс".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Криминал.
9.40 Впрок.
9.55 Телеигра "Пойми меня".
10.25 "Фитиль".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Российский хоккей на НТВ.
14.30 "Русский век". Константин Титов.
15.15 "Она написала убийство" (США).
16.10 Суд идет.
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Путешествие с Национальным Географическим Обществом".Окаванго:африканский оазис дикой природы.
18.20 С любовью.
19.30 Телемагазин.
19.40 "Рикки Тикки Тави" Мультфильм.
20.00 С любовью.
21.00 "Сердце Дракона". Худ.фильм.
22.40 Астро-дайджест.
22.50 Диск-канал.
23.20 "Блэйд".Ужасы.

2 КАНАЛ

15.00 "Нечистая совесть". Худ. фильм.
16.30 Муз. антракт.
16.40 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Защитник обездоленных".
21.50 Высокая мода.
21.55 Сигурни Уивер в фильме "Чужой: воскрешение".
23.45 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 21 марта ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "Города мира"(США).
8.30 Мультфильм.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.15 Мультиклуб.
9.45 "Я рисую".
10.00 Туробъектив.
10.25 "Все нормально, мама!"
11.00 Спортивные новости.
11.20 Арсенал.
11.45 Сделано в Беларуси.
12.00 Марсово поле.
12.15 Телевизионный Дом кино.
12.40 Белорусский дом.
13.15 "Династия-2. Семья Колби"(США).
14.00 Сельчане.
14.25 Золотые ключи.
15.15 "На волне взаимопонимания".
16.05 "Древо жизни".
16.30 Зорная ростань.
17.00 Телебарометр.
17.20 Комедия "Фантомас разбушевался".
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь" с участием Удо Диркшнайдера и группы "Accept".
21.25 Худ.фильм "Киноплeнка".
23.25 Премьера песни.
23.35 Авто-парк.
23.45 Баскетбол. Чемпионат Беларуси. "Гомельские рыси" — "Автозаводец"(Минск). 2-й тайм. Передача из Гомеля.
0.25 Бархатный сезон.

ОРТ

6.35 Приключенческий фильм "Ким".
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Утренняя звезда.
10.55 Армейский магазин.
11.25 Играй, гармонь любимая!
11.50 Крестьянские ведомости.
12.20 "Все путешествия команды Кусто". "Милый враг".
13.10 "Ералаш".
13.25 "Смехопанорама".
14.15 Клуб путешественников.
15.00 Музыкальный сериал "Симфонические тайны".
15.30 "Дисней-клуб":"Тимон и Пумба".
15.55 "Дисней-клуб":"Аладдин".
16.25 "Серебряный шар". Алла Ларионова.
17.05 "Колесо истории".
17.50 Кремлевский заговор в детективе "Серые волки".
20.00 Время.
20.35 "Три мушкетера". Новая голливудская версия.
22.30 Футбольное обозрение.
23.00 Новости культуры.
23.15 Молодежная комедия "Чужие похороны".

"РОССИЯ"

7.00 "Пер Гюнт". Мультфильм.
7.30 Служу Отечеству.
8.00 Сельские вести.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 Сам себе режиссер.
10.00 "Аншлаг" представляет.
10.30 "Городок".
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.10 "Закон и порядок". Телесериал.
16.05 Диалоги о животных.
17.05 Старая квартира. Год 1981-й.
18.00 Совершенно секретно.
19.00 Зеркало.
20.00 Комедия "За прекрасных дам!"
21.25 Брюс Уиллис, Ник Нолте и Роберт Родригес в программе "Абзац".
22.20 Дежурная часть.
22.45 Р. Адомайтис в фильме "Пейзаж с тремя купальщицами".

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 "Консилиум".
9.50 Мультфильмы.
10.40 В тридевятом царстве.
11.05 "А прошлое кажется сном..."
12.20 Фрагменты из оперы П.И.Чайковского "Мазепа".
12.35 "Экспедиция "Чиж".
13.00 "Великие дворцы мира". Синтра (Португалия).
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Рудольф Нуриев.
14.25 Телесуфлер.
14.40 "Всему начало здесь..." Н.Некрасов.
15.35, 17.35 Опера Дж.Верди "Трубадур". В постановке театра "Арена ди Верона".
17.30 Новости.
18.25 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.20 Чудо-сказка.
19.40 "С потолка".
20.05 "Театр одного художника". Варвара Бубнова.
20.25 Последнее интервью Галины Улановой.
21.25 "Pro memoria".
21.40 "Венгерская рапсодия". Худ. фильм.
23.00 Хамелеон.

НТВ

7.00 Н. Черкасов в фильме "Дети капитана Гранта".
8.30 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 К 110-летию Александра Вертинского. Худ. фильм "Анна на шее".
11.15 Большие деньги.
11.40 О. Борисов в детективе "Кража". 1-я и 2-я серии.
13.55 "Жизнь замечательных зверей".
14.30 "Русский век". Ринат Дасаев.
15.20 "Любовные истории, которые потрясли мир". "Король Георг VI и королева Елизавета" (США — Великобритания).
15.50 Телеспецназ.
16.40 "Арина".
17.30 Итоги. Предисловие.

2 КАНАЛ

15.00 "Смертные грехи". Худ. фильм.
16.35 "Шестнадцатилетние".
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Снежная королева". Фильм—детям.
19.50 "Секретные материалы".
20.35 Мультфильм.
20.40 "Пляж".
21.25 Высокая мода.
21.30 Комедия "Большой "Либовский".
23.20 Спортивная программа.

ВАНДРОЎКА ЗА КРАТЫ

СУЧАСНЫ ЛЕТАПІС

Андрэй МЕЛЬНІКАЎ

Працяг. Пачатак у папярэдніх нумарах.

Мэталёвыя вароты адсоўваюцца. Заязджаем у двор турмы. Наперадзе й крыху зьлева – «аўтазэк». Спэцфургон, у які йдзе загрузка. Справа адчынена калітка сетчатай агароджы, за ёй – адчыненыя дзьверы будынка, побач – вусаты, тоўсты прапар – кіруе загрузкай. Па аднаму з рукамі за галавой з дзьвярэй будынка выходзяць людзі й пад каманду «Бягом!» перамяшчаюцца да аўтазэка. Большасьць сапраўды перабягае ці імітуе бег. Чутна, як кагосьці ўжо ў аўтазэке «дубіняць»: «Я сказал: бягом!» «А-а-а!..»

У асноўным – зусім маладыя хлопцы. Але некалькі сталых, інтэлігентнага выгляду. Ёсьць і тыя, каго не дубіняць, нягледзячы на павольнае пасоўваньне. Пагрузка аўтазэка скончаная. Чарга за намі. Перад высадкай Шумейка папярэджвае: рэжым тут больш жорсткі, чым на ИВСе. «Чтобы не было потом психологической травмы».

Турма – вялікі тэатар. Непараўнальна лягчэй, калі зразумееш рэжысуру й асаблівасьці тутэйшай гульні. А першыя ўражаньні агаламшваюць.

Пасьля кароткай размовы ў памяшканьні для вобыскаў (пакоі з доўгім сталом і фатэлямі ля вокнаў ды доўгай паліцай на ўсю сьцяну), дзяжурны тоўсты прапар «разбрасвае» нас па «стаканах».

Мой – стакан №2. Якраз насупраць пакоя вобыскаў. Мэтар дваццаць на мэтар дваццаць. Высокая столь, дзьверы, абабітыя бляхай зь дзірачкамі. Над дзьвярыма за кратамі лямпачка і выцяжка. Дзьве лаўкі па баках. «Вочка» чамусьці не зачыненае.

У «стаканы» месяцьць пры любым перамяшчэньні зэка за межы турмы і наадварот: перад вобыскам, адпраўкай на допыт, на суд, на этап. Кажуць, часам у гэтыя мікрапакойчыкі заганяюць па 20 чалавек.

Літаральна празь некалькі хвілін звонку зьяўляецца... Шарамет. Назіраю ў вочка, як яго заводзяць у пакой насупраць і абшукваюць з поўным распрананьнем.

Яшчэ на волі я чуў, што Павал зьбіраецца йсьці на галадоўку, пасьля – што быццам бы ён на яе пайшоў. Прыкладна тады-ж, размаўляючы з іншым «знакамітым галадоўшчыкам», Вячаславам Сіўчыкам і адзначыўшы, што гэта Ўчынак – дваццаць тры дні і болей знаходзіцца на голадзе, я нечакана пачуў ад Славы, што ў яго проста не было іншага выбару ва ўмовах турмы: калі пайшоў на галадоўку, то – трымайся да канца, спыніць – ты ўжо ня вольны.

Я галадаю ўсяго дзесяць сутак, а адчуваньне наймярзотнае – і схуднеў, і аслаб, і халодна, і розныя вантробы непакояць. А з таго боку дзьвярэй – «больш сталы галадоўшчык» Павал Шарамет, упітаны й круглатвары. Відовішча агаломшвае.

Празь некалькі месяцаў я ўпэўніўся, што ўмовы сьвінарніка, калі большую частку жыцьця ў «хаце» сядзіш ці ляжыш, а любыя актыўныя рухі непазьбежна забіраюць кісларод, прыводзяць да ўпітанасьці і круглатварасьці ўсіх, хто не апантаны курыльшчык, чыфірыст і псыхапат. Калі «хата» не «галякова». Калі не «прасуюцца».

Шарамета выводзяць. Крычу: «Павал! Андрэй Мельнікаў, «Беларуская Маладзёжная»! Тоўсты прапар бурчыць: «Каму там плоха?!» і зачыняе вочка на маім стакане. Але ёсьць яшчэ сантымэтровая дзірачка на ўзроўні сьцёгнаў. Назіраю далей.

Праходзіць няшмат часу. Шум на вуліцы. У пакой насупраць завальвае зь дзесятак чалавек з «кешарамі» (кайстрамі). Частка зь іх у сініх зэкаўскіх кепі, у кагосьці з сабой «цялагі». Людзей вокрыкамі выстройваюць уздоўж паліцы, там застаюцца іх «кешары» й частка вопраткі. Новая партыя зэкаў – і новая разброска па стаканах.

У мой стакан закідваюць яшчэ дзевяцёх, пасьля чаго звонку ўсё сьцішваецца. Перапынак на абед.

Скрозь сьцяну – жаноцкія галасы, відаць, з суседняга стакана. Першыя жаноцкія галасы за дзесяць з гакам дзён! Калегі па стакану заводзяць з суседкамі перакрыкваньне. Здаецца, яны ведаюць тых, каму крычаць. Усе гэтыя людзі – зь лідзкага спэцэтапу. Многія – ўжо пасьля суда. Разумныя, сымпатычныя твары.

На лаўках сядзім паперамення. Утрох на кожнай. Некалькі чалавек пачынаюць паліць. Душна й горача. Адзін зь сядзельцаў, увесь у масьцях (татуіроўках) не вытрымлівае, хоча ў прыбіральню. Малоцім у дзьверы, крычым. Яго выпускаюць секундаў на дваццаць і вяртаюць назад з цэлафанавым пакункам. Мочыцца туды, завязвае пакет па краях і кладзе пад лаўку. Пакунак пакрыху працякае. Духата павялічваецца. «Масьцёвы» часта заходзіцца кашлем, зь яго слоў, ён «тубік», і адно лёгкае разбурылася. Але паліць яму гэта не замінае.

Перад вачыма плыве. Суседзі бачаць мой стан і раяць зьняць штармоўку: «Ну што ты як у першы раз?!» Здымаю, але лягчэй ня робіцца, пачынаю страчваць прытомнасьць. Даюць месца на лаўцы, нехта працягвае чвэрць валідоліны. Дапамагае!

Гаворкі ў асноўным – пра суды, што адбыліся, і хто на якую трапіць зону. Калі размова даходзіць да бяспраўя зэкаў і няведаньня, куды зьвярнуцца пры парушэньні правоў, вырашаю, што тут я кампэтэнтны. Да таго-ж, ёсьць нагода парэкламаваць любімую «Беларускую Маладзёжную». Называю тэлефон «БМ», кажу, што там могуць дапамагчы зьвязацца і з «Хельсінкскім камітэтам», і з «Камітэтам па правах чалавека», і зь іншымі праваабарончымі арганізацыямі. Пры гэтым можна спасылацца на мяне.

Абед з таго боку цягнецца больш за паўтары гадзіны. Нарэшце пачынаюць выдзёргваць. Дыхаць вальней. Ізноў – адзінота. Скрозь дзірку назіраю, як абшукваюць і ўводзяць нейкага казаха. Потым – тое самае з Алегам. А вось і мая чарга.

Вобыск з поўным распрананьнем. За доўгім сталом – разнапагонныя (ад старлея й ніжэй) мянты. Нехта зь іх дасьледвае рэчы, нехта задае пытаньні, у асноўным – анкетныя, нехта піша. Адзін зь мянтоў кажа вусатаму калегу пра мяне: «І гэты – твой зямляк!». Агульны мянтоўскі рогат.

На пытаньне аб прафэсіі адказваю, што кіраўнік дзіцячага гуртка ў школе і журналіст. Вусаты пасьміхаецца: «Скора Бацька вас усех засьпітае».

Канфіскоўваюць матузкі з чаравікаў (каб не павесіўся), чырвоны стрыжань з асадкі (разжыўся на ИВСе, а на турме, аказваецца, чырвоныя стрыжні забаронены) і ўсе паперкі, апроч афіцыйных блянкаў меры прысячэньня й асабістага вобыску. Сканфіскаваныя рэчы, акрамя стрыжня, ляцяць у кучу смецьця, якое складаецца пераважна з матузкоў і паперак. Так для мяне гіне ўзьнёслы Алегаў верш пра мае сьпевы на дзесятыя суткі галадоўкі. У кішэнях застаюцца насоўка, аловак і рэшткі грыбоў, сабраных у лесе па дарозе на Вільню.

Вобыск скончаны. Расьпісваюся, што нічога «не изъято». Па калідоры пад канвоем (усе перамяшчэньні зэка, за выключэньнем «баландзёраў», пра іх яшчэ ўзгадаю, зьдзяйсьняюцца пад канвоем) топаю ўглыб будынка. Дзьверы. Выхад. Некалькі прыступак уніз. Восем крокаў пад адкрытым небам. Аднапавярховы будынак, зь якога выйшлі, цягнецца ўдалечыню ў правы бок. Зьлева – сьцяна іншага будынка, мэтраў шэсьць увышыню. Але наш шлях – прама. Дзьверы трохпавярхоўка з доўгімі радамі закратаваных мэталёвымі пласьцінамі-жалюзі вакон. Пад вокнамі – прастора за агарожай з мэталёвай сеткі. Там – будка і сабака. Доўгі двор замыкаецца яшчэ адным высокім будынкам.

Уваходзім. Змрочнага колеру памяшканьне з вакном у канцы. Дзьверы зьлева, дзьверы справа. Стаю тварам да сьцяны ля правых дзьвярэй, пакуль вартавы адчыняе іх ключом.

Памяшканьне за дзьвярыма – прасторнае. Выкладзеная кафляй падлога. Мэталёвыя лесьвіцы бягуць наверх. Гаўбцы па пэрымэтру другога і трэцяга паверхаў. Вышэй – відаць столь. Па абодвух баках памяшканьня па ўсіх паверхах цягнуцца рады дзьвярэй з нумарамі.

Вядуць да №18, тут-жа, справа, недалёк ад ўвахода. Зноў – тварам да сьцяны, пакуль вартавы адчыняе дзьверы. У турме гэта – правіла.

Працяг у наступным нумары

Здаецца, яшчэ ёсьць надзея

ШЧЫРАЯ ГАВОРКА

Гутарка з настаўнікам – першая ў рубрыцы «нашых маналёгаў» – ідзе не інкогніта. Раней яе ўдзельнікі (а імі, нагадаем, былі мэдык, гандляр-прадпрымальнік, валютчык і архітэктар) адмаўляліся ад таго, каб пазначаць сябе рэальным прозьвішчам. Настаўнік, што прыйшоў да нас са сваёй бядой, пачаў гаворку з таго, каб яголная пасада і прозьвішча былі абавязкова пададзеныя ў газэце. Мы робім гэта, адзначаючы тое, што маральныя прынцыпы для настаўніка сапраўды больш важныя за любыя іншыя разьлікі і «жыцьцёвасьці». Такім чынам, з вамі сёньня – дырэктар магілёўскай сярэдняй школы №23 Аляксей МАЦЫЦКІ.

Гонар мундзіра важнейшы за лёс юнака

Усё пачалося некалькі гадоў таму з выпадку, які ў жыцьці ня рэдкасьць. Здарылася падобнае і раней. Хлопчык ударыў дзяўчынку. Гэта, канешне, дрэнна. Але бойкі не было. Мы пакаралі хлопчыка. А бацькі дзяўчынкі запатрабавалі, каб ён заплаціў 1.000 $ як маральную кампэнсацыю. І падалі ў суд. Пачала прыходзіць міліцыя, пачалі допытваць вучняў, прычым з грубымі парушэньнямі закона «Аб правах дзіцяці»: не прысутнічалі на допытах настаўнік, бацькі. Я пачаў пратэставаць. Пісаў лісты, скаргі. Разумееце, хлопчык сапраўды зрабіў дрэнны ўчынак. Але-ж гэта не падстава, каб парушаць закон у дачыненьні да яго. Да яго «у інстанцыях» ставіліся як да небясьпечнага злачынцы. І на судзе адчувалася такое-ж стаўленьне да юнака. Са мной на судзе здарыўся шок! Я -ж заўжды верыў у нашае правасудзьдзе. Я тады сказаў судзьдзі: «Парушэньняў з боку пракуратуры і міліцыі вы ня бачыце, а вось школьныя недахопы і падводзіны вучня, дарэчы, ня самага горшага, пераўтвараеце ў злачынства!» Дзеці на судзе адмаўляліся ад паказаньняў, дадзеных імі ў міліцыі на допытах. Але суд усё адно вырашыў задаволіць зыск на 1.000 $. Таксама суд падкрэсьліў, што ва ўсім вінаватая школа. Мы гэта абскардзілі. Калегія абласнога суда вырашыла, што прысуд няверны і вярнула справу на дасьледваньне. Новы разгляд правадзіла іншая судзьдзя. Аднак вырашана было й мундзір не запляміць, і хлопца ўсё-ж пакараць. Яму далі ўмоўны тэрмін, які адразу падпадаў пад амністыю. Міліцыі перад носам «памахалі пальчыкам»...

Сядзеў бы ціха...

Гэтая справа мне адчыніла вочы на многае. Я вырашыў у гэтай гісторыі ісьці да канца. Зьвяртаўся да генэральнага пракурора, да дэпутатаў Канаплёва й Ігнацішчава, у Дзяржкантроль, да Вярхоўнага суда, да начальніка абласной міліцыі Апанасевіча... Нічога не дабіўся. Дабіўся перасьледу ў дачыненьні да сабе і да школы. Мне вымовы пайшлі адна за адной, а школу пакаралі тым, што пазбавілі фінансаваньня. Ужо 5 гадоў школа практычна не рамантуецца. Кручуся выключна за кошт бацькоўскай падтрымкі. А праверкі працягваліся. Пра хлопца ўсе забыліся, цяпер было важна пакараць незгаворлівага дырэктара. Вымовы сыпаліся адна за адной. Я іх абскарджваў і ўсе яны былі адмененыя, бо накладаліся незаконна. Каму гэта спадабаецца?.. Адчуваю да сябе «ўвагу» штодзень. А нядаўна нажыў новую непрыемнасьць.

Школьная кніга нарабіла вэрхалу

Я выкладчык гісторыі і грамадазнаўства. На ўроку вырашыў пазнаёміць вучняў зь Белай Кнігай, якую выдала мясцовая філія Хельсінкскага камітэта (пра Кнігу газэты паведамлялі). Вучні старэйшых клясаў павінны ведаць, што адбываецца ў нашай краіне. Я працытаваў некалькі ўрыўкаў з Кнігі. А потым адзначыў, што выпадак з нашым хлопчыкам таксама мог быць уключаны ў яе, як прыклад парушэньня законаў.

Наступстваў доўга чакаць не прыйшлося. Мне перадалі абуральную рэакцыю самога нашага старшыні гарвыканкаму спадара Сівіцкага. Прагучала патрабаваньне звольніць Мацыцкага.

Але я хачу з гэтых асабістых расповядаў выйсьці на крыху больш шырокія высновы. Мы, настаўнікі, зробленыя абслугай дзяржавы. Няма ў нас права на сваю думку, на творчасьць, на права казаць вучням праўду. Мы павінны казаць тое, што хоча ўлада. Што яна прызнае за правільнае.

Паверце, банальнае выказваньне аб тым, што «прэстыж настаўніцтва ўпаў» – ёсьць драматычная рэальнасьць нашых дзён. У мяне склалася ўражаньне, што сапраўдны пэдагог грамадзтву і дзяржаве сёньня не патрэбны. Што дзяржаве (ці ўраду?) трэба, каб школа «давала» шэрых людзей, ледзь не асабіста адданых прэзыдэнту – і толькі. Нам увесь час нагадваюць, што і як мы павінны выкладаць дзецям, якую ідэалёгію праводзіць, на якія іхныя меркаваньні найбольш настойліва ўплываць. Няма ў гэтых «парадах» гаворкі ні пра мараль, ні пра сапраўдную гісторыю грамадзтва, ні пра рэальныя хваробы краіны. Адно школьнікі мусяць ведаць: усё ў нас добра, усё правільна. Ня хоча разумець гэтага настаўнік, у яго ёсьць выбар – кінуць школу, папоўніць шэрагі беспрацоўнай інтэлігэнцыі. А хочаце, як сказаў на сустрэчы ў Магілёве намесьнік кіраўніка адміністрацыі прэзыдэнта сп. Пашкевіч, прагрымацца, – рабіце тое, што ад вас патрабуецца.

Першы крок да выздараўленьня

Настаўнік прыніжаны сёньня як ніхто іншы. Ці не таму настаўнікі бездакорна прымаюць удзел ва ўсіх «ідэалягічных мерапрыемствах», прапагандысцкіх кампаніях і г.д. Але час трываньня, здаецца, мінае. Нядаўна пра ўсе свае беды магілёўскія настаўнікі напісалі пэтыцыю «наверх». Пад ёю паставілі свае подпісы больш за 80 чалавек. Для такога кансэрватыўнага і запужанага кантынгэнта як настаўніцкае асяродзьдзе, гэта нямала.

Іншая справа, што гэта дасьць. Я асабіста думаю, што галоўнае тут нават не спадзеў на станоўчае вырашэньне праблемаў. Яны сапраўды няпростыя, запушчаныя як хвароба. Важкае тут другое: самапавага, чалавечая годнасьць, грамадзянская пазыцыя. Вось што праявілася ў многіх настаўнікаў падчас складаньня і падпісаньня сваёй заявы. Значыць, ня ўсё яшчэ страчана.

Запісаў
Сымон ГЛАЗШТЭЙН

НАШ РОДНЫ КУТ. ДЗЕНЬ У ГІСТОРЫІ

11 сакавіка

1802 год. Указам расейскага імпэратара Аляксандра I была адноўленая Магілёўская губэрня ў складзе 12 паветаў. Прастора губэрні складала 1/452 частку імпэрыі – 47.951,8 км. Сёньняшняя плошча Магілёўскай вобласьці – 29.000 км.

12 сакавіка

1862 год. У Клімавіцкім павеце ў сям'і вясковага сьвятара нарадзіўся Пантэлеймон Лепешынскі – рэвалюцыйны паплечнік Леніна.

1946 год. Прынятае рашэньне аб аднаўленьні Магілёўскага абласнога музэя.

13 сакавіка

1917 год. З Магілёву ў сталіцу імпэрыі для падаўленьня рэвалюцыі накіраваўся імпэратар Мікалай II. Але шлях у Санкт-Пэтэрбург быў ужо перакрыты рэвалюцыянэрамі.

14 сакавіка

1708 год. У Магілёў прыбыў расейскі князь А.Меншыкаў. Карміленьне ягоных суправаджаючых было вялікім цяжарам для гараджанаў.

15 сакавіка

1917 год. Імпэратар Мікалай II у Пскове адрокся ад прастола, пасьля чаго ў апошні раз выехаў у Стаўку ў Магілёў.

16 сакавіка

1917 год. Імпэратар Мікалай II вярнуўся ў Стаўку. Тут ён заставаўся да свайго арышту й адбыцьця ў сталіцу імпэрыі.

17 сакавіка

1864 год. Апошні магілёўскі летапісец Іван Трубніцкі ўнёс у «Кроніку Магілёва» адзіны запіс за 17 сакавіка.

1917 год. Па Дняпроўскаму праспэкту Магілёва прайшла сьвяточная маніфэстацыя ў сувязі з адрачэньнем Раманавых ад прастола. У гэты-ж дзень у Стаўцы адбылася нарада генэралаў, на якой было разгледжанае пытаньне аб магчымасьці падаўленьня рэвалюцыі.

Падрыхтавалі Аляксандар АГЕЕЎ, Ігар ПУШКІН

БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

80 год Віленскай Беларускай Гімназіі

У 1919 годзе ў Вільні была ўтвораная Віленская Беларуская Гімназія, якая праіснавала да 1939 г. У ёй атрымала сярэднюю адукацыю вялікая колькасьць дзеячоў беларускага нацыянальнага руху. Мала хто ведае, што першым дырэктарам гэтае навучальнае ўстановы быў Міхаіл Кахановіч. Ён у 1915-1917 гг. працаваў выкладчыкам у Магілёўскім рэальным вучылішчы. Быў адным з арганізатараў, а пазьней і старшынём Магілёўскага беларускага камітэта. Рэдактар газэты «Могилевские известия» (1917), удзельнік зьезду беларускіх нацыянальных арганізацыяў і партыяў у Менску (пінень 1917). У ліпені 1918 года ў Магілёве арганізаваў прадстаўнічы сход усіх грамадзкіх арганізацыяў і партыяў горада, на якім падаўляючай колькасьцю галасоў было ўхваленае ўтварэньне БНР. Да сёньняшніх дзён у Магілёве жыве ягоная дачка.

Да юбілею гэтае шаноўнае ўстановы я прапаную свой артыкул пра беларускую сям'ю, чый лёс непасрэдна зьвязаны з гімназіяй.

Ігар ПУШКІН

Апошні выпуск Віленскай беларускай гімназіі. 1938-39 навучальны год. Друкуецца ўпершыню.

Біяграфія адной сям'і

«Палякі лічылі Віленскую беларускую гімназію школай камунізма, а рускія – школай беларускага нацыяналізма», – гэтыя словы, якія я пачуў ад Яўгена Шыркаўца ў ягоным доме на адной з вуліц ускрайку горада Оршы, моцна мяне ўразілі. Як і ягонае тлумачэньне лёсу сям'і Шыркаўцоў у 20-60-я гады нашага стагодзьдзя: «Мы былі ворагамі для ўсіх уладаў, таму і зьведалі ганеньні, як ад палякаў, так і ад камуністаў».

Вялікай каштоўнасьцю ў сям'і Я.Шыркаўца лічуцца некалькі фотаздымкаў і дакумэнтаў. Між іх і фотаздымак апошняга выпуску Віленскай беларускай гімназіі 1939 года. З фотаздымка, які наклееныя на крыху папсаваны часам картон, ўдумліва глядзяць выкладчыкі і навучэнцы: дырэктар гімназіі Кавалевіч, ксёндз Глякоўскі, прафэсар Барыс Кіт, альбо Кіта, як гучала гэтае прозьвішча тады, і сярод іх другі з правага боку ў самым ніжэ – Аляксандар Шыркавец. Паходзіў ён зь сялянскай гаспадарлівай сям'і. Але не са звычайнай, а вельмі сьвядомай.

Бацька, Язэп Віктаравіч Шыркавец, 1892 г.н., нарадзіўся й жыў у вёсцы Гірычы Ваўкавыскага павету на Гарадзеншчыне. У вайну 1914-18 гг. служыў у царскім войску, быў старшым унтэр-афіцэрам сапёрнай каманды. Затым жыцьцёвы шлях прывёў яго ў Чырвоную Гвардыю. Падчас Лютаўскае рэвалюцыі выбіраўся сябрам Салдацкага камітэту. Па вяртаньні з вайны заняўся земляробствам. Сваёй зямлі было 4 гэктары ды 2 гэктары пасагу жончынага, яшчэ 9 гэктараў зьбіраўся набыць у пані Твардоўскай. Унёс задатак за зямлю й пачаў яе апрацоўваць.

У той час вёска Гірычы апынулася пад Польшчай. З-за таго, што служыў у Чырвонай Гвардыі, некалькі год Язэп Шыркавец быў гласным паднаглядным. Гэта значыць, што двойчы на тыдзень мусіў адзначацца ў паліцэйскім пастарунку. І пазьней неаднаразова арыштоўваўся польскай дыфэнзывай, бо зьяўляўся сябрам Таварыства беларускай школы, МОПРа. У 1926 г. стаў сябрам Беларускай сялянска-работніцкай грамады (партыйны білет за №18679 праз усе арышты й ссылку гаспадара беражліва захоўваўся ў сям'і Шыркаўцоў), супрацоўнічаў з КПЗБ. Часьцяком у хаце Шыркаўцоў у 20-я гады бываў удзельнік рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі Язэп (Іосіф) Урбановіч (з 1924 па 1929 гг. навучэнец Віленскае беларускае гімназіі). Па словах жонкі Шыркаўца, Язэп нават вучыў Урбановіча партрабоце.

Язэп ад жонкі Марыі Іванаўны Ярмак, якая паходзіла з суседняй вёскі, меў двух сыноў: Аляксандра (1923 г.н.) і Яўгена (1932 г.н.). Аляксандар закончыў 6 клясаў школы й прыкладна ў 1934 годзе паступіў у Віленскую беларускую гімназію. Больш за ўсіх выкладчыкаў яму падабаўся Барыс Кіт (у пазьнейшы час – эмігрант і бацька амэрыканскай астранаўтыкі). Ён памятаў яго ўсё жыцьцё. А.Шыркавец падчас навучаньня ў гімназіі працаваў у віленскіх архівах, цікавіўся Вялікім Княствам Літоўскім. За ўдзел у гімназіяльных хваляваньнях быў выключаны з гімназіі. Але бацька ўпрасіў тагачаснага дырэктара Р.Астроўскага напісаць ліст у Міністэрства адукацыі Рэчы Паспалітай й Аляксандра аднавілі на вучобе. Калі прыйшлі рускія (менавіта так увесь час размовы са мной Язэп Шыркавец называў камуністычныя ўлады), гімназічнае навучаньне не залічылі за сярэднюю адукацыю. Аляксандар быў вымушаны дадаткова закончыць дзьве клясы рускай школы.

Наступныя падзеі былі тыповымі для лёсу прадстаўнікоў «рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі». Удзень 19 чэрвеня 1941 года Аляксандар здаў апошні іспыт, а ўначы сям'ю Шыркаўцоў арыштавалі органы НКВД. Бацька трапіў у турму, а маці з сынамі пагрузілі ў цягнік і 22 чэрвеня павезьлі на ўсход у ссылку. У сям'і захоўваўся дакумэнт, што іх ссылалі на 20 год. Апынуліся яны ў Нарыме Томскай вобласьці. Язэпа-ж павялі на растрэл у Ваўкавыскія Козі Горы (кшталту Курапатаў), але ў выніку налёту гітлераўскай авіяцыі ён выратаваўся й вярнуўся ў Гірычы, дзе зноў заняўся земляробствам.

У верасьні 1941 года Марыі, Аляксандру й малому Яўгену аб'явілі, што яны польскія грамадзяне й амнысталі. Аляксандар, які працаваў у Сібіры на лесапавале, выказаў жаданьне служыць у войску генэрала Андэрса. Аднак ня здолеў трапіць да генэрала таму, што зарана пачалася зіма, замерзла рака й закончылася навігацыя. З 1943 года сям'я жыла ў Томску.

Старэйшы сын пайшоў-такі служыць у польскую армію – дывізію імя Касьцюшкі. Ваяваў пад Леніно, дзе дывізія згубіла каля 60% асабовага складу. Закончыў вайну афіцэрам – паручнікам Войска Польскага, камандзірам батарэі самаходак. Быў узнагароджаны ордэнам Віртуці Мілітары, ордэнам Чырвонай Зоркі. Застаўся жыць у Польшчы. У 1945 годзе паступіў у Ваенна-мэдыцынскую акадэмію ў Лодзі. Закончыў яе ў 1951 годзе й працаваў вайсковым лекарам да выхаду на пэнсію. Такім чынам, Аляксандар Шыркавец стаў першым сярод урадженцаў сваёй ваколіцы гімназістам, лекарам, падпалкоўнікам. Апошняе ягонае месца працы – загадчык аддзяленьня бальніцы ў Вроцлаве. Па словах брата Яўгена, Аляксандар ніколі не любіў ані палякаў, ані рускіх. Хацеў зьехаць у Францыю, «нават марыць ня мог, што звычайны электрык (Валэнса) разваліць сыстэму». Памёр А.Шыркавец у 1981 годзе і пахаваны ў Вроцлаве з усімі вайсковымі ўшанаваньнямі. Незадоўга да сьмерці напісаў аўтабіяграфічную кнігу, якая цалкам апублікаваная ў адной з польскіх газэтаў у Любліне. Ад жонкі Крысьціны меў аднаго сына – Андрэя. Той – доктар тэхнічных навук, спэцыяліст па кібэрнэтыцы. Зараз жыве й працуе ў Штутгарце.

Марыя Шыркавец з сынам Яўгенам восеньню 1944 года вярнулася на Беларусь. Муж Язэп быў ужо зноў арыштаваны. Хаця ніякіх злачынстваў ён не зьдзейсьніў, 2 лютага 1945 года Ваенны Трыбунал Горадні асудзіў яго па арт.63-1«А» Крымінальнага Кодэксу БССР на 10 год зьняволеньня й 5 год пазбаўленьня ў правах, па абвінавачаньні ў агітацыі супраць Савецкай улады. Тэрмін пакараньня адбыў поўнасьцю. Памёр Язэп Шыркавец у 1962 годзе. Пахаваны на могілках у Гірычах. Праводзіць яго ў апошні шлях прыйшло багата людзей, бо дзякуючы свайму характару й ведам ён шмат каму ў жыцьці дапамог.

Яўген Шыркавец да прыходу рускіх у 1939 годзе пасьпеў закончыць першую клясу польскай школы. У Томску вучыўся два гады ў польскай эміграцыйнай школе. У 1948 годзе закончыў сямігодку. Дарэчы, пэўны час яго настаўніцай была сп.Даўгель – адна з выпускніцаў Віленскай беларускай гімназіі 1939 году, якая атрымала матуру разам з Аляксандрам Шыркаўцом (другая зь левага боку ўнізе на фотаздымку). Пасьля ён паступіў у Ваўкавыскае чыгуначнае вучылішча, працаваў памочнікам машыніста. Затым адслужыў тры гады ў войску, чатыры гады вучыўся ў Бабруйскім аўтатэхнікуме. Пазьней завочна закончыў Горацкую сельгасакадэмію. З 1960 году працаваў у Воршы на аўтакамбінаце. Прайшоў пасады ад мэханіка да галоўнага інжынэра. З 1992 году на пэнсіі. Ад жонкі Валянціны мае сына Аляксандра. Падтрымлівае шчыльныя сувязі з роднымі свайго брата.

Жыцьцёвы шлях злучыў усіх мужчын сям'і Шыркаўцоў зь Віленскай беларускай гімназіяй.

Партыйны білет Язэпа Шыркаўца. (З фондаў Музэя гісторыі Магілёва).

«Зялёны зьмій» наступае

Згодна афіцыйнай статыстыцы, у вобласьці налічваецца 17,5 тысячаў хворых на алькагалізм. Але, як мяркуюць адмыслоўцы, каб выявіць сапраўдную колькасьць алькаголікаў, вышэйзгаданую лічбу трэба памножыць у 5 разоў. Тэмпы росту штогод па Беларусі складаюць 2,4 %, па вобласьці – 2,5%. Выклікае занепакоенасьць, што 3,5 тысячы алькаголікаў – маладыя людзі да 30 гадоў; 2,5 тысячы хворых – жанчыны. За апошнія 5 гадоў на глебе алькагалізму колькасьць псыхозаў вырасла ў 2 разы, няўхільна расьце колькасьць злачынстваў, зьдзейсьненых у нецьвярозым стане. Гэткія сумныя дадзеныя я атрымаў у гарадзкім наркалягічным дыспансэры падчас размовы з галоўным урачом Эрнстам ІВАНОВЫМ ды лекарам-нарколягам Аляксандрам ФАСТАЎЦОМ.

– *Што зьяўляецца асноўнымі падставамі росту колькасьці алькаголікаў у Беларусі?*

Э.І. – Не сакрэт, што дзяржава ёсьць асноўным пастаўшчыком алькаголю, таму вялізная доля віны кладзецца менавіта на яе. Натуральна, што падставамі ёсьць і традыцыі: вясельле – п'юць, хаўтуры – п'юць. Вельмі нізкім ёсьць узровень выхаваньня, слаба наладжаная прафілактычная праца па папярэджаньні алькагалізму. У апошнія гады, у зьвяз з падзеньнем жыцьцёвага ўзроўню, многія знаходзяць у алькаголі ўяўны паратунак, які нібыта дае палёгку. Безумоўна, не апошнім фактарам зьяўляецца й тое, што ў Беларусі алькаголь ёсьць дастаткова танным прадуктам. Ніколі ў нашай краіне гарэлка не была такой даступнай, як зараз. Дзесьці 25 літраў чыстага сьпірытусу прыпадае на кожнага жыхара Беларусі за год.

– *Як можна зьмяніць сытуацыю? Раней гэта спрабавалі рабіць карнымі мэтадамі. Ці прымальныя такія захады ў наш час?*

Э.І. – Ніякай адной мерай нельга вырашыць гэтую праблему. Вырашаць яе прыйдзецца цягам дзесяцігодзьдзяў. Лёгка падаць з гары, а караскацца наверх цяжка. Меры мусяць быць выхаваўчымі, забарончымі і абмежавальнымі. Канешне, перадусім стаўку трэба рабіць на карпатлівую выхаваўчую працу. І толькі да тых, хто захварэў на алькагалізм, трэба ўжываць забароны і абмежаваньні. Да таго-ж тут вельмі важна менавіта паступова зьніжаць дозу, бо рэзкая адмова ад алькаголю прыносіць адно шкоду. Зараз існуе праект дзяржаўнае праграмы аб папярэджаньні й пераадоленьні алькагалізацыі насельніцтва РБ. Яна разьлічаная на 15 гадоў. На маю думку, гэта грунтоўны дакумэнт, які дазволіць нам перамагчы татальнае п'янства. Дарэчы, адной з праблемаў, якая сёньня хвалюе мэдыкаў, – гэта ўжываньне насельніцтвам моцных сьпірытусовых напояў. Дык вось у гэтай праграме закладзены плян па вытворчасьці лёгкіх гатункаў сухіх вінаў, якія былі б па кішэні нашых грамадзянаў.

– *Як вы ставіцеся да вяртаньня такое формы як прымусовае лекаваньне?*

А.Ф. – Што тычыцца карных мэтадаў, то мы, натуральна, супраць. Аднак датычна злосных алькаголікаў, якія ўхіляюцца ад лекаваньня й ствараюць невыносные жыцьцё для сваіх блізкіх, павінныя прымацца адпаведныя меры. Але ня так, як было раней, калі хапалі людзей, прывозілі да нарколягаў і прымусова лекавалі. Дарэчы, зараз у нас існуе такая форма, як ананімнае лекаваньне, дзе ад чалавека не патрабуецца пашпартных дадзеных. Ва ўсім сьвеце звароты людзей да нарколягаў, псыхіятраў ёсьць звычайнай практыкай. У нас-жа разьвіты стэрэатып, што візыта ў наркадыспансэр ёсьць ледзьве не тоесамным судзімасьці. У нашым заканадаўстве не прадугледжана ніякіх санкцыяў супраць жанчынаў-алькаголікаў, апрач пазбаўленьня іх бацькоўскіх правоў. Мы лічым, што супрацоўнікі міліцыі мусяць мець тут дадатковыя паўнамоцтвы.

– *Ці слушным ёсьць выказваньне, што жаночы алькагалізм больш небясьпечны й цяжэй лекуецца?*

А.Ф. – Так. Агульнавядома, што жаночы алькагалізм цяжэйшы. Гэта тлумачыцца тым, што ў жанчынаў адмысловы гармапальны склад. Яны часьцей падлеглыя эмацыйным зрывам і без захворваньняў. Жаночы алькагалізм працякае больш прыхавана, і лекары часьцяком сутыкаюцца з ужо запушчанай яго формай. Вылекаваных жанчынаў значна менш за мужчынаў.

Э.І. – Тут ёсьць яшчэ сацыяльны бок пытаньня. Так прынята ў народзе, што калі вылівае мужчына, то гэта ў парадку рэчаў. А вось калі п'е жынчына, то грамадзкая думка ставіцца да гэтага рэзка асуджальна, таму факты жаночага п'янства часьцяком хаваюцца.

– *Алькаголь б'е па псыхічным здароўі чалавека. Натуральна, што гэта больш небясьпечна для маладых людзей. Ці гэта сапраўды так?*

А.Ф. – Нават аднаразовае ўжываньне алькаголю выклікае зьмены, у т.л. на ўзроўні псыхічнага ўзьдзеяньня. Алькаголь валодае нэўратропным дзеяньнем, калі праз кроў трапляе ў мазгі. Чалавек можа згубляць кантроль над сабой нават у звычайнай сытуацыі. Безумоўна, гэта перадусім адбіваецца на несасьпелай падлеткавай псыхіцы.

Э.І. – Малады арганізм больш безабаронны перад алькаголем. Дарослы чалавек сьпіваецца дзесьці за 5-10 гадоў. А малады можа зрабіцца алькаголікам за год-два. Нездарма ў старажытнасьці да 21 году забаранялася ўжываць сьпірытусовыя напоі.

– *Як вы ставіцеся да рознага кшталту альтэрнатыўных лекараў, што абяцаюць за некалькі сэнсаў вызваліць хворых ад алькагольнай залежнасьці?*

Э.І. – У бальшыні выпадкаў скэптычна. Для таго, каб пазбавіць чалавека ад алькаголю, неабходна напачатку знасьці ачагі хваробы й толькі потым прыступаць да самога карпатлівага лекаваньня.

– *Зь якімі агульнымі словамі вы зьвяртаецеся да ўсіх вашых хворых?*

А.Ф. – Перадусім, трэба давесьці чалавеку, што цьвярозае жыцьцё магчымае, што чалавек, які кідае ўжываць алькаголь, нічога ў гэтым жыцьці не губляе, апрач субутэльнікаў.

Э.І. – Мы мусім лічыцца з фактам, што кожнаму даводзіцца жыць у грамадзтве, таму трэба лекаваць не канкрэтнага грамадзяніна, а неабходна лекаваць само грамадзтва. Калі мы ўсьвядомім гэта, то зможам адолець гэтую страшную хваробу – алькагалізм.

Алесь ДАЙНЕКА

Пасажыру ў дарогу ці студэнту на сумную лекцыю

Працяг. Пачатак у «ТМ» №4

Гульня II. Пункцір

На адным з адпаведнікаў гэтай гульні пабудаваная папулярная тэлеперадача ОРТ «Поле цудаў».

Гуляюць двое. Адзін задумвае слова (зноў-жа – назоўнік у назоўным склоне адзіночнага ліку не памяншальнай формы, і ня імя ўласнае) і запісвае першую і апошнюю яго літары, пазначаючы кожную прапушчаную літару рысачкай (напрыклад: **м** _ _ _ _ _ **к**; гэта значыць, што ў задуманым слове сем літар, пяць зь якіх невядомыя).

Другі павінен адгадаць задуманае слова, называючы літары. Ён мае права назваць столькі літар (па адной або ўсе адразу), колькі рысачак паказана партнэрам (тут – пяць). Першы, калі такія літары ў слове ёсьць, «адкрывае» іх, г.зн. запісвае над адпаведнай рысачкай. Пасьля гэтага другі павінен назваць слова (для магчымасьці кантролю задуманае слова павінна быць дзесьці запісаным). Калі слова адгадана правільна, тады ён выйграе гэты сэт, калі няправільна (дастаткова памылкі ў адну літару), тады сэт выйграе партнэр.

На другім сэце гульцы мяняюцца ролямі: другі задумвае слова, а першы адгадвае. І г.д. па чарзе. Гульня вядзецца да выйгрышу пяці сэтаў.

Сярод студэнтаў распаўсюджаны такі варыянт выніковага ўліку: прайграўшы першы раз, гулец малюе сабе стойку шыбеніцы, другі раз – другую стойку, трэці раз – перакладзіну, чацьверты раз – зь перакладзіны спускаецца вяроўка зь пятлёй на канцы, пасьля пятага пройгрышу малюнак завяршаецца фігуркай вісельніка.

Прыклад: гуляюць **П** і **Д**.

П (піша): м _ _ _ _ _ к (слова – «малюнак»).

Д (называе): а, б, в, г, д.

П (адкрывае): ма _ _ _ ак.

Д (называе слова): маёнтак.

П паказвае раней запісанае слова «малюнак» і **Д** малюе сабе першую стойку шыбеніцы, пачынаючы затым другі сэт.

Д (піша): к _ _ ь (слова – «куль»).

П (называе, мяркуючы пра словы «конь» ці «кіль»): н, л.

Д (адкрывае): к _ ль.

П (называе слова): кіль.

Цяпер **П** малюе сабе стойку шыбеніцы.

Чарговы сэт пачынае П: в _ _ _ т (вар'ят). Апостраф за літару ня лічыцца, таму рысачкай не паказваецца. А адкрываецца апостраф толькі пасьля таго, як абедзьве суседнія зь ім літары адкрытыя.

Д (называе): е, р, п.

П (адкрывае): в _ р _ т (тут яшчэ апостраф не паказваецца).

Д называе слова «ворат» і малюе сабе другую стойку.

Хуткасны варыянт гульні. **П** задумвае слова і паказвае яго пункцірам зь дзьвюма крайнімі літарамі. **Д** называе літару. Калі яна ёсьць у слове, П адкрывае яе на ўсіх месцах. Калі яе няма, **Д** малюе сабе стойку шыбеніцы і называе новую літару. Калі слова адгадана да таго, як **Д** будзе «павешаны», то **Д** выйграў. У іншым выпадку выйграў **П**. Наступнае слова задумвае **Д**. І г.д.

Прыемных вам хвілін за гульнёй!

М.БУЛАВАЦКІ, былы студэнт

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць штачацьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,

Тэл./факс: 22-97-82,

E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 10. Наклад 500 асобнікаў.